

Työeläke

3:2014

Työeläkelaitosten TILIT VERTAILUSSA

Lue lisää keskiaukeman liitteestä

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Työeläke on Eläketurvakeskuk-
sen julkaisema työeläkealan
ammatti- ja sidosryhmälehti.

Toimitus

Päätoimittaja: Kati Kalliomäki |
Toimituspäällikkö: Anne Iivonen
| Toimitusneuvosto: Eeva Hukka
(Ilmarinen), Kimmo Karppinen
(Merimieseläkekassa), Juha Knuuti
(ETK), Tuulikki Lepomäki-Lahtinen
(Elo), Pirjo Saari (Keva) ja Carita
Wuorenuori (ETK). | Julkaisija:
Eläketurvakeskus | Toimituksen
sähköposti: työeläke-lehti@etk.fi
| Tilaukset ja osoitteenmuutokset:
aineistotilaukset@etk.fi, puhelin
029 411 2500 | Osoite: 00065
Eläketurvakeskus | Puhelin: 029
411 20 | www.etk.fi | 49. vuosikerta
| Työeläke ilmestyy viisi kertaa
vuodessa, seuraava lehti ilmestyy
lokakuussa (3.10.2014) | Helsinki
2014 | ISSN-L 0564-5808, ISSN
0564-5808 (painettu), ISSN1799-
5221 (verkkopainettu) | Ulkoasu:
Ilkka Kumpunen, Kipinä |

PunaMusta Oy
Paperi: UPMFino 100 g/m²

Kannen kuva:
Ilkka Kumpunen

Ei tarvetta otsapöimuihin

Pääkirjoitus

Puolangan Pessimismi-illassa heinäkuun viidentenä päivänä arvellaan, ettei eläkeuudistuksesta tule mitään, vaikka jo juhannuksena suomalaiset ovat osallistuneet sankoin joukoin kestävyysvajeen paikkaamiseen panemalla alkuun uusia eläkkeenmaksajia.

Varkauden lypsyjakkaran heittokisassa seuraavana päivänä tosin tiedetään, että iltalypsyn aika koettaa vasta syksymmällä.

Kesä kypsyy, ja unikeon päivänä on jo aika laittaa kellot pärisemään: herätys neuvottelijat, kohta saa syksy, ja Suomen pitäisi saada aikaiseksi eläkeuudistus!

Otteet ovat tässä lehdessä julkaistavasta kesäkalenterista, jota ei kovin rypyytsaisesti kannata silmäillä. Niin ikään otsaa ei kannata vetää rypylle, kun tarttuu lehden liitteenä julkaistavaan tilinpäätöspakettiin. Sen kannassa väräjävät vakavaraisuusviisarit kuin ilmanpaineputarit konsanaan. Mittareita on yhtä monta kuin toimijaakin, mutta samoja lukemia ne eivät osoita.

Niin kauan kuin vakavaraisuusasteet ovat riittäviä, eivät ne rajoita sijoittamista. Mitä vahvempi vakavaraisuuspääoma, sitä paremmin se suojaa markkinaheilahduksilta, joten siinä mielessä kunnan lukemat mittarissa ovat tarpeen.

Sijoitustuotot ovat vakavaraisuusasteiden ohella jatkuvassa syynissä. On niitäkin vapaa-ajattelijaita, joiden mielestä työeläkevakuuttaminen on suurin piirtein pelkkää sijoitustoimintaa. Itse näen työeläkevakuuttamisen nimenomaan sosiaalivakuutuksena ja sen lopputuotteen eli eläkkeen sosiaaliturvana. Sen hyvää hoitamista varten tarvitaan onnistunutta sijoitustoimintaa.

Vuotuiset sijoitustuotot ovat heilahdelleet rajustikin. Vielä muutama vuosi sitten käytiin miinuksien puolella, mutta nyt on palattu taas tasaiseen, kohtuulliseen tahtiin: työeläkesijoitusten nimellinen tuotto viime vuonna oli kahdeksan prosenttia.

Reaalituottoa eli inflaation vaikutuksesta perattua tuottoa työeläkejärjestelmässä on saatu keskimäärin neljä prosenttia vuodessa, kun mukaan otetaan 17 viimeistä vuotta. Ollaan siis aika lähellä laskennallista perusoletustamme. Siinäkin mielessä pitkän aikavälin tarkastelua voi huoletta harjoittaa.

Kurssit turvaavaan ja tuottavaan työeläkevakuuttamiseen ovat siis kunnossa ja askelmerkit eläkeuudistukseen kartalla. Tämän paremmin eivät asiat voisi tulevaa lomakautta ajatellen ollakaan. Rentouttava kesä saa siis tulla, nautitaan siitä!

Kati Kalliomäki
päätoimittaja
Twitter: @KatiKalliomaki

SISÄLTÖ

Työeläke 3 · 2014

4

Eläkeneuvottelujen kesäkalenteri

Eläkeneuvottelujen tulosta odotetaan ennen syksyä. Leikkimielinen kesäkalenterimme kertoo eläkeneuvottelujen paalupaikat juhannuksesta Laurin-päivään.

6

Pykälän parempaa palvelua

Työeläkelakipalvelu avattiin kokonaan uudistettuna.

8

Lohta kannattaa aina pyytää

Mikko Rautpalo kerrytti lakisääteisellä yrittäjän eläkevakuutuksella hyvän turvan vanhuuden varalle.

10

Taskutilasto ilmestynyt

11

Palkkaa konkari ja pidä kiinni

Konkarityöntekijät eivät ole kalliimpia tai sairaampia työntekijöitä kuin nuoremmat.

14

EU:n paine johti Italiassa eläkeuudistuksiin

Niko Väänänen asiantuntija-artikkeli.

16

Sorsan kolumni

Ville-Pekka Sorsa kuljettaa monimielistä tarinaa talouspoliittisessa road-kolumnissaan.

LIITE

Keskiaukeamalla työeläkelaitosten tilinpäätöstiedot sekä artikkelit:

- Sijoitusten tuottovuosi parani loppua kohden
- Vakavaraisuus riskipuskurina

17

Ikäohjelma vain harvalla työpaikalla

20

HISTORIA

Apteekkien
Eläkekassa
150 vuotta

24

Kokemuksen ääntä

Marita Hyypiä kertoo työstään
metsätoimialan eläkekassassa.

26

Pallo hallussa

28

Nimitykset

29

Kolumnistivieras

Katri Viippola kehuu Kevaa ja sen henkilöstöä.

30

Kirja, joka kolahti

Katinka Lybäckin neljä kirjavinkkiä lukunälkäisille.

31

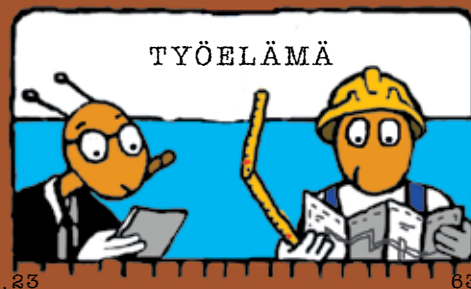
English Summary

by Joanna Nylund

32

Eläketurvakeskuksen uusimmat julkaisut

Yhdyskunta

www.tahtikuviot.fi

Elämän varrella työeläke kulkee matkassasi.

Eläkeneuvoitteluj

Lasse Laatumen, EK, Kauppalehdessä:

”Ennen kesälomia pitäisi olla tiedossa, mistä aineksista eläkeuudistus tehdään.”

24.6.

Jannen nimipäivän kunniaksi SAK:n Katja uhkaa viedä eläkeiän nostajat Metsämäen taa.

29.6.

Pekan nimipäivä, Akavan nimpparilahja uhkaa jäädä lomakauden jalkoihin, vaikka Stuuret on suunnitelmalla.

4.-6.7.

Ruisrock Turussa.

Neuvottelijat saivat nuorilta evästystä jo toukokuussa, joten nyt voi vaan nauttia uudesta sääilmiöstä: Eläke-Helteestä.

20.6.

Juhannus

— Kansa osallistuu kestävyystalkoisiin ja laittaa alulle tulevia eläkkeenmaksajia.

17.7.

Bob Dylan laulaa Porin Jazzeilla:

Times are changing. Päättäjät nollaavat viikon aikana Suomi Areenan keskusteluissa virinneen konsensuksen.

6.7.

Lypsyjakkaran heiton SM-kisat, Varkaus.

Iltalypsyn aika tulee vasta syksymmällä.

5.7.

Puolangan Pessimismi-ilta.

Ei tästä eläkeuudistuksesta mitään tule.

en kesäkalenteri

22.-28.7.

Kesäpilikin MM-kisat, Pudasjärvi
– Kuntatyönantaja ei ehdi neuvottelemaan
ennen kuin jokaisen kunnan oma
kesätahtuma on koettu.

19.–20.7.

Heittouistelukisat
lialmessa.

Kalamies-Vesa tietää,
että neuvotteluissakin
jää Rannalle, jos on vain
Halv-arg (puolivihainen).

25.7.

Eläke-eritus
Jaakko Tuomikoski puuttuu yllättäen
asiaan ja heittää kylmän kiven
neuvottelijoiden kahluultaaseen.

18.7.

Naistenviikko alkaa.

Tuoreen PMS-laskelman mukaan
eläkeuudistuksen sukupuolivaikutukset
on arvioitava tarkkaan.

27.7. Unikeonpäivä.

Herätys neuvottelijat!

10.8.

Nyt alkaa tapahtua! On Lassen ja Laurin nimipäivä,
mutta kumpi saa päättää mitä ruvetaan, SAK vai EK!

Syksy saa, mutta milloin saadaan neuvottelutulos?

Pykälän parempaa asiantuntijatietoa

Lainsäädäntö ja sen soveltamisohjeet muodostavat eläketurvan toimeenpanon selkärangan. Alan asiantuntija löytää ne helpoiten Työeläkelakipalvelusta ja Säädospalvelusta.

Työeläkelakipalvelu on yksi Eläketurvakeskuksen tärkeimmistä palveluista eläkelaitoksille. Verkkopalvelu avattiin loppukeväästä kokonaan uudistettuna. Samalla avattiin uusi Säädospalvelu-niminen sivusto.

Ne molemmat tarjoavat asiantuntijalle ajantasaista tietoa. Palvelusta löytyvät työeläkkeitä koskevat säädökset, soveltamisohjeet ja oikeuskäytäntö sekä rekisteri- ja tietopalveluohjeistus. Eniten uusiin verkkopalveluihin ovat vaikuttaneet eläkelaitosten toiveet.

– Mietimme eläkelaitosten edustajien kanssa yhdessä, mikä käytössä olleessa työeläkelakipalvelussa oli hyvää ja säilytettävää ja toisaalta sitä, mikä siinä ei toiminut, kertoo osastopäällikkö **Maijaliisa Takanen** Eläketurvakeskuksen lakiosastolta.

Tärkeimmäksi uudistamisen kohteeksi laitokset nostivat monipuoliset hakupalvelut sekä verkkopalvelun sisällön ymmärrettävyyden.

Sisältö uusiksi – laadusta tinkimättä

Asiakkaiden toiveiden täyttämiseksi on nähty paljon vaivaa sisällön löydettävyyden ja luettavuuden eteen. Sisällön uudelleenrakentaminen on ollut pitkä, mutta kannattava urakka.

– Kaikki soveltamisohjeet on kirjoitettu uusiksi, jotta niitä olisi helpompi lukea ja käyttää. Samalla sisältöjen väliset yhteydet

on rakennettu aivan uudella tavalla. Säädos-ten ja ohjeiden välillä navigointi onnistuu nyt kätevästi. Esimerkiksi soveltamisohjeista pääsee nyt suoraan katsomaan siihen liitettyt säädökset ja muut asiayhteydet. Yhteys toimii myös toisinpäin, kehityspäällikkö **Riitta Ahovaara** Eläketurvakeskuksesta kertoo.

– Käytettävyytsteesteissä olemme saaneet kiitosta nimenomaan sisällön uudesta ryhmittelystä, joka tukee paremmin asiantuntijoiden työskentelyä.

Mikä palvelu?

www.tyoelakelakipalvelu.fi

www.saadospalvelu.fi

- Molemmissa verkkopalveluissa tuhansia asiakirjoja.
- Työeläkelakipalvelun sisällöntuottajina ETK ja KEVA.
- Säädospalvelun sisällöntuottajina ETK, KEVA, Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja Vakuutusosasto.
- Osa uuden Työeläkelakipalvelun sisällöistä edellyttää käyttäjältä kirjautumista.
- Ennen verkkopalvelu-uudistusta Työeläkelakipalvelussa vierailtiin vuonna 2013 noin 240 000 kertaa.
- Vanhanmuotoinen Työeläkelakipalvelu ja Ohjepalvelu poistuivat käytöstä 19.5.2014.

Eläketurvakeskuksen
uudet asiantuntijapalvelut
käytössäsi!

PYKÄLÄN PAREMPAA PALVELUA

Monipuoliset
hakutoiminnot

Ajanmukaista
asiantuntija-
tietoa

Laajempi
uudistettu
sisältö

Mahdollisuus
valita halutut
tiedot

Perusteet ja
EU-asetukset

Yhteistyö-
ryhmien tuki

www.tyoelakelakipalvelu.fi
www.saadospalvelu.fi

Uudelleenkirjoitustyön aikana on kiinnitetty tekstin laatuun aivan erityistä huomiota. Eläketurvakeskuksen asiantuntijat ovat selkeyttäneet ohjeissa tulkinnanvaraisia asioita.

Sisällön käytettävyyttä parantavat myös Työeläkelakipalvelun etusivulle nostetut päivitysilmoitukset. Niistä käyttäjä näkee nopeasti esimerkiksi mitä soveltamisohjeita on viimeksi muutettu. Tärkeimmistä muutoksista kerrotaan verkkopalvelun käyttäjälle uutisina ja tiedotteina.

Monipuolinen, helppo ja moderni

Työeläkelakipalvelun ja Säädöspalvelun tuotantoon osallistuvat Eläketurvakeskuksen lisäksi julkisen sektorin eläkeasiantuntija Keva sekä oikeustapauksia päivittävät Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta ja vakuutusosikeus.

– Soveltamiskysymyksissä on aika usein julkisen alan näkökulmasta jotakin erilaista tai lisättävää, koska julkisten alojen työelämä poikkeaa kuitenkin jonkin verran yksityisestä, Kevan eläketiedottaja **Hannele Kantanen** kertoo.

Verkkopalvelujen sisällöntuotantoon osallistuva Kantanen pitää hyvänä, että asiantuntijatietaa on tarjolla tehokkaasti. Parasta uusissa verkkopalveluissa on Kantasen mielestä tietojen monipuolisuus ja linkitys.

– Työtä on kaikilla paljon, ja aika kortilla. On kullannarvoista ja hermoja säästyy, kun löytää tietoa nopeasti. Työeläkelakipalvelu on monipuolinen, helppo ja moderni.

*Teksti Peter Lindström
Kuvitus Katri Saarteinen*

Mikä sinne Alaskaan vetää? No lohet! Mikko Rautpalo kaukaisimmat pyyntiretket ovat yltäneet Alaskaan. Kuvan Tenon lohi on jokavuotiselta Lapin-reissulla perholla pyydetty.

– Se mitä työnteolla tienasimme, siirsimme suurimmalla mahdollisella työtulomaksulla YEL-eläkkeisiin. Näin hankimme puolisoni kanssa hyvän eläketurvan vanhuuden varalle, hammaslääkäri **Mikko Rautpalo** kertoo.

YEL-vakuutus toimii kuin
pitkä siima – palkitsee saaliina

Lohta kannattaa aina pyytää

Eläke toimi kuin pitkä siima, koukkuun tarttui ja lokalaa. Nyt eläkkeellä ollessaan Rautpalolla on aikaa kalastaa ja pyytää riistaa niin paljon kuin eränkävijän sielu vain halajaa. Aktiivisina työvuosina juuri kala- ja metsästyskaveri neuvoi hammaslääkäriyrittäjää nostamaan YEL-työtulon niin korkealle kuin mahdollista ja maksamaan sen mukaiset isoilta tuntuvat maksut.

– Kyllähän minä tietysti protestoin, ettei niin ylös kannata nostaa. Mutta mieleni muuttui, kun kaveri osoitti päiväkohtaisin laskelmin homman kannattavuuden. Näin minulle valkeni, että vakuutusmaksua

ei kannata pitää liian alhaisella tasolla päivääkään.

Tykkäsin työnteosta

Tutun juristin neuvoja noudattaen Rautpalo nosti työtuloa ja ryhtyi päättäväisesti maksamaan 1990-luvun puolivälistä lähtien korkeinta mahdollista yrittäjän eläkevakuutusta. Maksuista kertynyttä eläkettä hän on nyt nauttinut pian vuoden verran.

Alkavalle yrittäjälle – ja miksei pitkään yrittäjänä toimineellekin – Rautpalo antaa selkeä neuvon.

– Ota verotushyödyt eduksesi ja nosta YEL-työtulosi niin ylös kuin rahkeet riittävät. Hyödyt voit lasket-

Kuka?

Mikko Rautpalo

- syntynyt 1948 evakkoperheeseen Joroisissa
- suvun juuret Euroopan suurimman järven Laatokan rannalla Kurkijoella
- teki yksityisvastaanotollaan hammaslääkärinä 38-vuotisen työuran
- siirtyi 65-vuotiaana vanhuuseläkkeelle nauttimaan kartuttamaansa YEL-eläkettä
- työskenteli puolisonsa kanssa harjoittaen yksityishammaslääkärivastaanottoa Pieksämäellä
- toimii nykyisin metsätalousyrittäjänä
- kalastaa ja metsästää, samoaa Suomen pystykorvansa kanssa Etelä-Konneveden maastoja
- pisimmät pyyntimatkat ulottuvat Alaskaan ja Afrikkaan.

taa etukäteen tilitoimistossa, joka pystyy arvioimaan verovaikutukset.

– Ei pelkästään vanhuuteen tällä saada turvaa. Aina voi sattua kaikenlaista, ja vastuut ovat yrittäjän omissa käsissä. Tapaturman tai työkyvyttömyyden varalle yrittäjä saa tällä tavalla paremman turvan kuin mistään muualta, hän muistuttaa.

– Ei tähän millään vippaskonstilla ole päädytty, olen aina tykännyt työnteosta. Palkanmaksun päälle jäänyt on pantu tarkkaan talteen. Vuosien saatossa saa jotakin kokoon, kun oikein haluaa. Eläketurva niin kuin metsäkin kasvaa vuosien myötä.

– Sitä täytyy tehdä töitä siihen saakka kuin pystyy. Töihin menemisestä ei minulla ole syntynyt koskaan ahdistusta. Päinvastoin, olen tykännyt tehdä kovasti töitä. Vaimoni on yhtä lailla painanut yhteisen etumme hyväksi.

He jäivät samaan aikaan vanhuuseläkkeelle, hammaslääkäri 65-vuotiaana ja sairaanhoitajapuolisonsa 63-vuotiaana. Rautpalot iloitsivat myös siitä, että heidän en-

tisissä toimitiloissaan jatkaa Pieksämäellä itsenäinen ja ammattitaitoinen hammaslääkäriyrittäjä.

Kolmekymppisen päätös

Rautpalo teki ratkaisevat päätökset eläketurvastaan päälle kolmikymppisenä, kun hän päätti korottaa lakisääteisen YEL-työtulon tappiin ja maksaa sen mukaiset maksut.

Onnekkana hän pitää itseään, mutta muistuttaa, ettei mikään tullut itsestään, vaan on ansaittu työllä ja tarmokkuudella. YEL-vakuutusta hän kehuu vilpittömästi.

– Nyt siitä hyöty tulee kuin saalis tilille joka kuukausi. Jos työn vakuuttamista ei olisi lakiin säädetty pakolliseksi, tuskinpa monikaan varautuisi vapaaehtoisesti vanhuuden varalle, hän sanoo.

Virkeä mieli ja hyvä työkunto pitävät hammaslääkärin otteen valppaana. Aistit harjaantuvat edelleen metsästyksen ja kalastuksen parissa.

Teksti Anne Iivonen

Kuva Mikko Rautpalon albumi

fakta

YEL-työtulo

YEL-työtulon perusteella määräytyvät niin vakuutusmaksut kuin yrittäjälle karttuvat eläke. Työtulon tulee vastata yrittäjän työpanoksen arvoa. Käytännössä yrittäjät usein arvioivat työtulonsa liian alhaiseksi.

Työtulon oikeasta tasosta yrittäjä voi keskustella oman eläkeyhtiönsä kanssa. YEL-työtulon maksimi on 168 750 €/v vuoden 2014 tasossa. Useissa yrittäjäasemassa tehtävissä asiantuntijatoissa kuten myös omaa yritystään johtavien henkilöiden kohdalla on mahdollista, että työtulo nousee tälle tasolle.

Yrittäjä voi myös vuosittain ns. YEL-maksujouaston puitteissa sopia eläkelaitoksen kanssa maksavansa isompaa vakuutusmaksua kuin hänelle vahvistettu työtulo edellyttäisi ja näin kartuttaa lisää eläkettä.

YEL-työtulojakauma 2013

YEL-työtulo €	Kaikki	%	Miehet	%	Naiset	%
0 - työtulon alaraja 7 431	70	0	38	0	32	0
7 431 - 11 499	67 709	33	42 121	30	25 588	37
11 500 - 15 999	30 044	14	18 835	14	11 209	16
16 000 - 20 499	20 814	10	13 219	10	7 595	11
20 500 - 24 999	20 890	10	14 330	10	6 560	9
25 000 - 29 499	15 287	7	10 937	8	4 350	6
29 500 - 33 999	15 543	7	11 347	8	4 196	6
34 000 - 39 999	11 047	5	8 213	6	2 834	4
40 000 - 49 999	11 169	5	8 199	6	2 970	4
50 000 - 69 999	9 444	5	7 113	5	2 331	3
70 000 - 89 999	2 822	1	2 133	2	689	1
90 000 - työtulon yläraja 168 750	2 596	1	1 864	1	732	1
yhteensä	207 435	100	138 349	100	69 086	100

Lähde: Eläketurvakeskuksen tilastotietokanta

Vakuutusyhtiöiden lääkärien nimet nyt julkisia

■ Korkein hallinto-oikeus on päättänyt, että vakuutusyhtiöiden palveluksessa olevien vakuutuslääkäreiden nimet ovat julkista tietoa. Julkisuutta perustellaan sillä, että lääkärit käyttävät julkista valtaa osallistuessaan vakuutusyhtiöissä päätöksentekoon kansalaisten lakisääteistä vakuutus-turvaa koskevissa asioissa.

Vakuutusyhtiöt ovat olleet huolissaan siitä, millaisia rekisterejä nimi-listoista muodostettaisiin ja miten niiden henkilörekisterilain mukainen hallinnointi varmistettaisiin.

– Potilaalla itsellään on tähänkin asti ollut aina oikeus tietää, ketkä osalistuvat hänen asiansa ratkaisemiseen vakuutusyhtiössä. Kiista on koskenut ainoastaan vakuutuslääkäreiden nimien julkistamista yleisenä listana, jonka saisi pyytämällä vakuutusyhtiöstä ilman yhteyttä yksittäiseen korvasasiaan, sosiaali- ja terveysministeri **Paula Risikko** sanoo.

– Ymmärrän kuitenkin hyvin myös vakuutusyhtiöiden huolen, koska vakuutuslääketieteen asiantuntijat saavat paljon palautetta ja jopa uhkailuja, ministeri kommentoi.

Vakuutuslääkärijärjestelmää kehittänyt työryhmä ehdotti parannuksia järjestelmään viime tammikuussa. Kansalaiskeskustelussa korostuu läpinäkyvyyden vaatimus ja avoimen tiedonkulun tärkeys.

Vakuutuslääkärijärjestelmää kehittäneen työryhmän ehdotuksesta on toteutettu verkkosivusto ja potilasesite. (STM)

Jukka Rantalalle professorin arvonimi

■ Tasavallan presidentti on myöntänyt 16. toukokuuta **Jukka Rantalalle** professorin arvonimen.

Filosofian tohtori, SHV, Tampereen yliopiston vakuustieteen dosentti Jukka Rantala on Eläketurvakeskuksen toimitusjohtaja ja alan arvostetuimpia vakuutusma-temaatikkoja.

Työeläketiedon pikkujättiläinen Taskutilasto ilmestynyt

Tiedätkö, minkä ikäisenä viime vuonna työstä siirryttiin vanhuuseläkkeelle? Keskiarvoikä on 63,6 vuotta. Kuin kaupan tiskiltä vastauksen kertoo Eläketurvakeskuksen taskutilasto.

■ Vuosittain kesän korvalla ilmestyvään taskutilastoon on koottu eläketurvan tuoreimpia tilastotietoja. Lisäksi julkaisu sisältää faktaa myös koko sosiaaliturvasta sekä Suomen väestöstä.

Näppäränkokoinen, nimensä mukaan taskuun helposti sujahtava vihkonen on hyödyllinen tietolähde nopeaan tiedonnälkään.

Jokamiehen julkaisuna taskutilasto on suunnattu sekä suurelle yleisölle että työeläkealalla toimivalle asiantuntijalle. Jälkimmäiselle se on varsin hyödyllinen apuvihkonen tietojen tarkistamiseen. Tilastoihin hurahtaneelle se on unelmien julkaisu, jonka ilme ja ulkoasu houkuttelevat näpelöimään sitä yövuoteellakin lukulampun kajossa.

Taskutilasto esittää tilastotiedot kätevästi toimitettuna infografiikan ja tilastodatan ympärille. Tuoreimmat tiedot ovat viime vuoden lopun tilanteesta 31.12.2013, mutta tyypillisesti taskutilasto katsoo aikasarjana myös taakse menneisyyteen joko viiteen edeltävään vuoteen tai pidemmällekin porrastetusti viisivuotisjaksoina.

20-sivuisen sinikantisen vihkon sisältö rakentuu esimerkiksi näiden teemojen ympärille: sosiaaliturva, eläkemeno, työeläkemaksut, eläkkeensaajat, työeläkkeelle siirtyneet ja eläkkeellesiirtymisikä.

Taskutilaston tuottaa Eläketurvakeskus. Julkaisu on saatavissa suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä.

Taskutilaston voi lukea verkkopalvelussa www.etk.fi/julkaisut. Sieltä voi maksutta tilata myös painetun julkaisun.

Teksti Anne Iivonen

Teksti Mia Hemming | Kuvat Tanja Mikkola

Palkkaa konkari – ja pidä kiinni

Konkarityöntekijät eivät ole kalliimpia ja sairaampia työntekijöitä kuin nuoremmat. Useimmat konkarityöntekijät sitoutuvat työpaikkaansa. He ovat sitkeää tekoa eivätkä vähästä uuvu.

HR-konsultti Mauri Koskenniemen edustama henkilöstöpalveluyritys välittää kaikenikäistä työvoimaa. Sitä välittäessään hän on huomannut, että yrityksissä pidetään yli viisikymppistä työntekijää liian vanhana.

Pitkän linjan työntekijä, myyntineuvottelija Arja Nieminen (vas.) ja esimies Irmeli Puolanne. Nieminen on ollut hotelli Ilveksessä vuodesta 1986. Ikä ei ole 54-vuotiaalla työssä tuntunut ja hän uskoo jatkavansa eläkeikään asti.

"Yleistäen voisi sanoa, että alle kolmikymppiset uupuvat, mutta yli viisikymppiset ovat sitkeämpää lajia."

Tampereen Sokos hotellien johtaja **Irmeli Puolanne** pitää yli viisikymppisiä työntekijöitä voimavarana. Konkarin työskennellessä yhdessä kokemattomamman kanssa siirtyy kokemuksen kautta kertynyttä taitoa eteenpäin.

– Konkari-ikäiset ovat myös eri lailla sitoutuneita työpaikkaansa kuin nuoremmat, Puolanne sanoo.

Sokotel Oy:n hotellien henkilöstön keski-ikä on suhteellisen alhainen, mutta Tampereella Puolanteella työskentelee monenikäistä väkeä.

– Vaikkapa tarjoilupuolella ei nuorille ole opetettu sellaista ylellisissä suurissa juhlissa käytettyä tarjoilutapaa, minkä vanhemmat konkarit osaavat.

Tukemalla työntekijöiden hyvinvointia pyritään myös siihen, että työntekijä jaksaisi työsäännän mahdollisimman pitkään. Työkyvyn varhaisen tuen toimenpiteillä pyritään ehkäisemään työkyvyttömyys.

– Tarvittaessa henkilö voi tehdä esimerkiksi helpompia vuoroja, vähemmän tunteja tai kevyempiä töitä.

Puolanne mainitsee, että myös kuntoutuksella on onnistuttu parantamaan työkykyä.

– Kuntoutuksella on saatu hyviä tuloksia erityisesti ikääntyvien työntekijöiden kohdalla. Kevennetyllä työllä on helpotettu työhön paluuta pitkän sairausloman jälkeen.

Puolanne huomauttaa, että vanhemmat työntekijät ovat yleensä tarvinneet tukea fyysiseen

jaksamiseen ja nuoremmat henkiseen. Yleistäen voisi sanoa, että alle kolmikymppiset uupuvat, mutta yli viisikymppiset ovat sitkeämpää lajia.

– Fyysiseen vaivaan on lisäksi helpompi puuttua ja löytää oikeat toimenpiteet kuin henkiseen, josta parantuminenkin kestää.

Asenteet estävät työllistymisen

HR-konsultti **Mauri Koskenniemen** silmissä Puolanne on luultavasti ilahduttava poikkeus työnantajien joukossa. Koskenniemi luuli vielä muutama vuosi sitten, että yleensä yrityksissä arvostettaisiin pitkään työuraan perustuvaa asiantuntemusta.

– Valitettavasti työnantajien asenteet ovat useimmissa tapauksissa estäneet yli viisikymppisten työllistämisen, Koskenniemi Suomen Seniorivälityksestä sanoo.

Hänen mielestään yrityksissä arvioidaan väärin konkari-ikäisten työllistämisen kustannukset. He yleensä tuntevat työvälineet ja tehokkaimmat työtavat, toisin kuin nuoremmat työhön tulijat.

– Nuorempi on kyllä halvempi, mutta hän ei tuo mukanaan niitä hyötyjä, mitä tuo iäkkäämpi työntekijä.

Koskenniemen edustama henkilöstöpalveluyritys välittää kaikenikäistä työvoimaa. Sitä välittäessään hän on huomannut, että yrityksissä pidetään yli viisikymppistä työntekijää liian vanhana.

– Se käy ilmi jo keskustelussa yrityksen rekry-

fakta

Ikääntyneiden työllisyysaste lähes 60 prosenttia

■ Työttömyysaste oli huhtikuussa 9,0 prosenttia. Miesten työttömyysaste oli 10,3 ja naisten 7,6 prosenttia.

Työllisyysaste eli työllisten osuus 15–64-vuotiaista oli huhtikuussa 68,3 prosenttia. Konkari-ikäisten +55 ikävuotta täyttäneiden (55–64-vuotiaat) työllisyysaste oli 59,0.

Työttömiä oli Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan huhtikuussa 241 000 (virhemarginaali ±19 000), mikä oli hieman enemmän kuin vuotta aiemmin.

Myös nuoret kokevat ikäsyrrintää

■ Tilastokeskuksen työolotutkimuksen tulokset piirtävät varovaisen myönteistä kuvaa sukupuoleen liittyvän syrjinnän vähenemisestä työpaikoilla.

Naisten kokemukset syrjinnästä ovat vähentyneet 2000-luvulla erityisesti palkkauksessa. Myös yli 50-vuotiaiden kokemukset ikäsyrrinnästä työpaikalla ovat vähentyneet.

Samalla kuitenkin entistä useampi alle 30-vuotias palkansaaja kokee saaneensa työssä eriarvoista kohtelua nuoren ikänsä vuoksi.

Vajaa kymmenesosa palkansaajista on havainnut työpaikallaan ikäsyrrintää, joka kohdistuu ikääntyneisiin (9 %). Mutta lähes yhtä moni on havainnut iän perusteella syrjintää, joka kohdistuu nuoriin (8 %).

Lähde: Tilastokeskus

tointitoimeksiannosta: ei kannata tarjota yli viisikymppistä.

Koskeniemi vaatii ikäihmisten työllistämiseksi Suomen lainsäädännön kuntoon saattamista. Tarvitaan tukipolitiikka konkari-ikäisten työllistämistä.

– Valtiovalta ei ole tullut lainkaan taloksiin mukaan, vaan tyytyy vain puhumaan kauniita.

Irmeli Puolanne arvostaa kokemusta, ja Mauri Koskeniemi on onneksi tavannut edes muutamia samankaltaisia työnantajia. Esimerkiksi taloushallinnon alalla työ siellä vaatii elämäntuntemusta ja pitkää työkokemusta.

– Sillä alalla on avarakatseisia työnantajia, jotka myös tietävät, ettei kokenutta työntekijää tarvitse kouluttaa työtehtäviin. Riittää, että osoittaa hänelle työpisteen ja antaa työvälineet, Koskeniemi sanoo.

Koskeniemi suosittelee vilpittömästi konkurssityöntekijöitä lisäksi heidän luottavuutensa tähden.

– Kun kutsuu henkilöitä työhaastatteluuksi, nuorista puolet jättää tulematta ilman ilmoitusta – iäkkäämmistä yksikään ei toimi niin.

Konkarit eivät ole kalliimpia

Henkilöstövoimavarojen dosentti **Sirpa Syvänen** Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoulusta kehottaa pitämään kiinni ja rekrytoimaan kokeneita ammattilaisia. He tekevät usein työnsä paljon nopeammin ja laadukkaammin kuin vähemmän kokemusta omaavat henkilöt.

– Etenkin asiantuntijatehtävät vaativat tavallisesti pitkää kokemusta. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että aivan perusteetomasti väheksytään yli viisikymppisiä työntekijöitä ja -hakijoita, Syvänen sanoo.

– Ikääntyvä työntekijä ottaa riskin, jos hän lähtee etsimään uutta työtä.

Tutkimusten mukaan seniorit eivät ole edes kalliimpia työntekijöitä kuin nuoremmat. Koulutustarve, perehdyttäminen ja työpaikan vaihdokset nostavat jälkimmäisten kustannuksia.

– Myös se on harhakäsitys, että yli viisikymppisillä olisi enemmän poissaoloja kuin nuorilla.

Kokeneet työntekijät myös oppivat uutta siinä missä muutkin. He innostuvat uu-

Hotellinjohtaja Irmeli Puolanne ei rekrytoidessaan katso hakijan korkeampaa ikää huonolla.

sista asioista ja onnistuvat uusissa tehtävissä.

– Esimerkiksi muutosvastarinta ei johdu iästä vaan siitä, että on rutinoitunut ja jämähtänyt paikoilleen. Se taas usein johtuu siitä, ettei ole tarjottu mahdollisuuksia uudistua ja kehittyä.

Ikäjohtaminen on yksi keino organisaatiolle hyödyntää henkilöstövoimavaroja parhaalla mahdollisella tavalla ja tuottavuutta parantaen. Tämä aikaansaa myös myönteistä työnantajakuvaa, joka auttaa kilpailussa osaavasta henkilöstöstä.

– Jos työntö työpaikalta tai työelämästä on suurempi kuin sitouttavat tekijät, ihmiset hakeutuvat sieltä pois.

Ikäjohtaminen tarkoittaa työntekijöiden huomioon ottamista yksilöinä. Se voi konkretisoida mahdollisuuksina tehdä töitä osa-aikaisesti tai mahdollisuuksina muotoilla työtehtäviä tekijän mukaan.

– Yksilöllisistä ratkaisuista tulee keskustella kaikkien kanssa, jotta muut työntekijät ymmärtävät ja siten hyväksyvät ne.

– Kuntoutusmahdollisuudet, liikunta- ja kulttuurisetelit – kaikki työhyvinvointia tukevat asiat ovat hyväksi niin työnantajalle kuin työntekijälle. ■

Asiantuntija- artikkeli

Niko Väänänen
Erityisasiantuntija
Eläketurvakeskus

Italia teki eläkejärjestelmänsä kestävä – mutta riittääkö se?

Italia uudisti eläkejärjestelmänsä radikaalisti ulkoisten paineiden pakottamana. Vuoden 2012 uudistuksen suurimmat muutokset koskivat eläkeikää ja eläkkeen määräytymistä.

■ Heinäkuussa EU:n puheenjohtajavastuun ottava Italia on viime aikoina ollut hyvinkin läheisessä kanssakäymisessä EU:n toimielimiin, ainakin mitä tulee eläkejärjestelmää koskeviin uudistuksiin.

Ulkoinen paine on Italian kohdalla pääsääntöisesti ollut eläkeuudistuksia toimeenpaneva voima.

Eläkeuudistus oli vauhdikkaasti ja pitkälti ulkoisen paineen alla tehty reformi.

maksuperusteiseksi eli eläke-etuus määräytyi maksettujen eläkemaksujen perusteella alle 18 vuotta vakuutettuina olleiden osalta. Mutta vasta Montin eläkeuudistus toi muutoksen pitkään siirtymäsäännöksiin ja ulotti maksuperusteisuuden koskemaan kaikkia vakuutettuja. Eläkemaksujen keräämisestä ja eläkkeiden maksamisesta vastaa sosiaalivakuutuslaitos INPS. Maksettujen

eläkemaksujen arvo kehittyä nimellisen bkt:n muutoksen mukaan.

Joustava eläkeikä sidottiin Italiassa elinajanodotteen jo vuonna 2010, mutta uudistuksen myötä tahtia kiihdytettiin entisestään (kuvio 2). Sekä eläkeiän ala- että yläraja nousevat jatkossa elinajanodotteen mukaisesti. Italiassa on perinteisesti jääty eläkkeelle ennen varsinaista eläkeikää ns. seniorieläkkeiden turvin, jotka perustuvat pitkään vakuutusajakauteen. Myös seniorieläkkeet sidottiin elinajanodotteeseen (kuvio 3).

EU:n tuomioistuimen päätöksellä Italian tuli harmonisoida miesten ja naisten väliset eläkeiät julkisella sektorilla. Yksityiselle sektorille jäi naisille voimaan alhaisemmat eläkeiät. Montin eläkeuudistuksen seurauksena naisten eläkeikä nousee myös yksityisellä sektorilla samalle tasolle yleisen eläkeiän kanssa vuoteen 2018 mennessä.

Monti reagoi EU:n painostukseen

Usein tämä paine on tullut joko EU-jäsenmaalle asetettujen vaatimusten täyttämiseksi tai suoraan EU:n toimielimeltä suosituksen muodossa.

Näin on ollut jo 1990-luvun alusta alkaen, jolloin eläkeuudistuksia ensimmäisen kerran perusteltiin julkiseen taloudenpitoon liittyvien Maastrichtin lähentymiskriteerien täyttämiseksi.

Mario Montin johtaman virkamieshallituksen eläkeuudistus, joka tuli voimaan vuonna 2012, oli vauhdikkaasti ja pitkälti ulkoisen paineen alla tehty reformi. Niin EU-komissio kuin EKP ottivat kantaa eläkeuudistuksen tarpeellisuuteen ja sen yksityiskohtiin. Nopeasti läpiviety uudistus jätti lakisääteisen konsultoinnin työmarkkinaosapuolten kanssa lähinnä kuolleeksi kirjaimiksi.

Vauhtia uudistukselle antoivat sekä Italian valtionlainojen nouseva korkotaso kuin myös maan – ja samalla Euroopan korkeimpien – julkisten eläkemenojen nouseva trendi. Italian eläkejärjestelmä toimii jakoperusteisesti, joten kasvavia eläkemenoja jouduttiin paikkaamaan valtion budjetista. Montin eläkeuudistuksen tarkoituksena oli hillitä eläkemenoja lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä (kuvio 1).

Eläkeikä nousee

Montin eläkeuudistus toi kaksi merkittävää muutosta, toinen niistä koski eläkkeen määräytymistä ja toinen eläkeikää. Eläkkeet määräytyvät maksujen perusteella kaikkien vakuutettujen osalta ja eroavaisuudet-eläkeissä saataan samalle tasolle. Eläkereformilla haluttiin harmonisoida eläkejärjestelmä tasa-arvoisemmaksi sukupuolten ja sukupolvien välillä yhtenäistämällä eri ryhmien eläkeiät ja eläkkeen määräytymisperusteet.

Alun perin jo vuonna 1996 eläkejärjestelmä muutettiin

Riittävätkö eläkkeet

Italian eläkejärjestelmää uudistettaessa kiinnitettiin huomiota eläkejärjestelmän kestävyyskysymykseen, nyt keskustelu on siirtynyt koskemaan eläkkeiden riittävyyttä.

Ammattiyhdistysliikkeet ovat kyseenalaistaneet sen, takaako nykyinen eläkejärjestelmä – nykyisessä työmarkkinatilanteessa – riittäviä eläkkeitä. Tämä siitä huolimatta, että 33 prosentin eläkemaksutaso on Euroopan kärkitasoa. Eläkettä ei kuitenkaan juuri katu palkkatyön ulkopuolella, eikä uusi järjestelmä tunne vähimmäiseläkettä.

Sukupuolten yhtenäinen eläkeikä tulee vaikuttamaan myös hoivapalveluiden järjestämiseen Italiassa, sillä naiset ovat perinteisesti vastanneet lähisukulaisien hoivasta. Naisten merkittävä rooli hoivantuottajina yhdessä alemman eläkeiän kanssa on tarkoittanut sitä, että institutionaaliset hoivapalvelut ovat varsin kehittymättömiä. Eläkereformin myötä myös hoivan perinteiseen tuottamismalliin on tultava muutos.

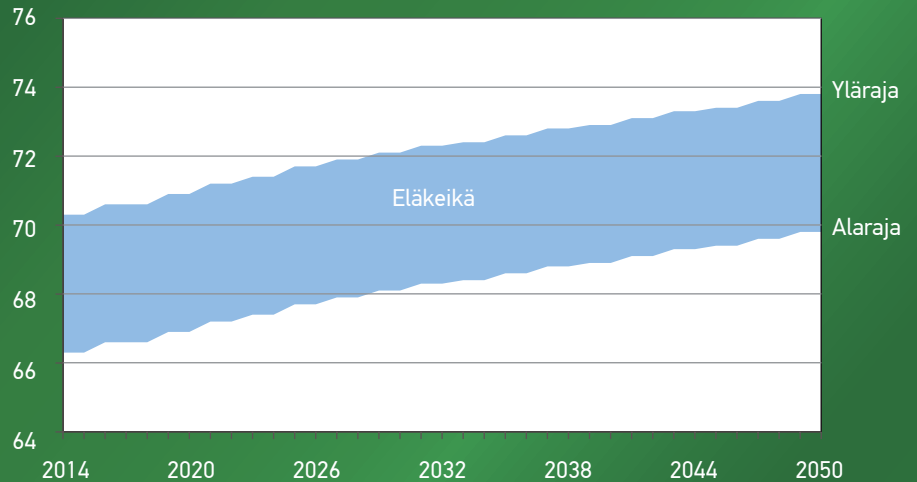
fakta

Italian eläkejärjestelmän lähempi kuvaus
www.etk.fi/muutmaat
Eläkemaksut eri maissa
www.etk.fi/kansainvalinen
Italian sosiaalivakuutuslaitos
www.inps.it

ITALIASSA EU:n paine johti eläkeuudistuksiin

Kuvio 2

Eläkeikä

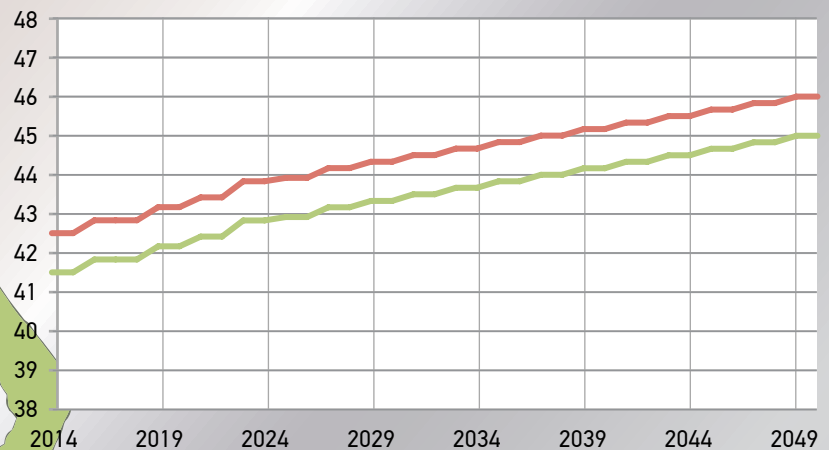

Kuvio 3

Vakuutusajavaatimus

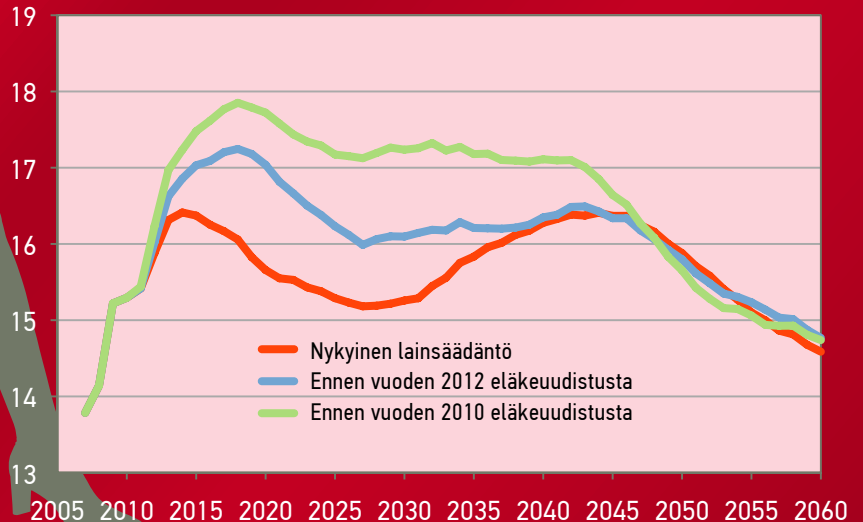
Miesten vakuutus-
ajavaatimus

Naisten vakuutus-
ajavaatimus

Kuvio 1

Julkiset eläkemenot bkt:sta

Sorsa

Kolumnisti on Helsingin yliopiston yleisen valtio-opin yliopistonlehtori.

Talouspoliittinen automatka

Automatka oli sujunut vuosikausia hienosti. Tuntui siltä, ettei loiva alamäki lopu koskaan, eikä polkimia tarvinnut käyttää. Aiemman kotimaisen auton tilalle hankittu eurovalmisteinen menopeli näytti toimivan hienosti.

Sitten alamäki muuttui jyrkäksi ylämäeksi. Kävi ilmi, että auton kaasua oli rajoitettu tuhatteen kierrokseen minuutissa, eikä vaihdetta voinut ylämäessä vaihtaa. Lisäksi auton navigaattori alkoi vaatia saksaksi jarrun painamista, vaikka auto pysyi hädin tuskin käynnissä. Kuulemma tyyppivika.

KUSKILLE ISKI PANIIKKI ja hän nosti jalan kaasulta. Matkalaiset alkoivat huutaa takapenkiltä neuvoja kuskille.

**"Saa nähdä
koska se
sammuu tai
hajoaa."**

Kaikki olivat sitä mieltä, että matkaa pitää jatkaa. Mitä nyt oikeasta laidasta kuului mutinaa, että kaikki pitäisi pakottaa kiipeämään ylös vuorenrinnettä omin voimin. Unohtikohan tarkoituksella mainita, että kiipeilyvarusteita on vain parille isokokoisimmalle.

Vasemmalla puolella istuvat uskoivat,

että kuski tietää mitä tekee. He kiistelivät siitä, uskaltaako kaasua enää painaa. Yksien mielestä on vastuullista kulkea aina pienellä tasakaa-sulla. Toisten mielestä ei kannata neuvoa kuskille mitään, koska sitten se voi unohtaa jarruttaa seuraavassa alamäessä. Sitten he alkoivat kiistellä penkinlämmittimistä, pölykapseleista ja siitä, kuka pääsee seuraavaksi etupenkille.

Keskellä istuvat halusivat olla painamatta kaasua mutta keventää autoa heittämällä siitä pois istuimet ja ilmastoinnin. Eli tehdä matkasta mahdollisimman epä mukava kaikille. Keskipenkin äänitorvi olisi halunnut painaa jarrun pohjaan, jotta nopeus kasvaisi. Luuli varmaan olevansa jossain ihan muussa ajoneuvossa.

Myös oikealla istuvat halusivat painaa jarrun pohjaan. Yhdet halusivat korvata kuskin robotilla, joka aina painaa kaasua alamäessä ja vetää käsijarrun pohjaan ylämäessä. Toisille oli samantekevää miten ajetaan, kunhan noudatetaan navigaattorin ohjeita ja auto näyttää ulkoapäin hyvältä.

TAKAPENKIN UUSI TULOKAS olisi halunnut vanhan kotimaisen auton takaisin. Siinä sai kuulemma ovet paremmin lukkoon. Mutta jarrua hänkin halusi painaa.

Jotenkin se kuski sai pidettyä auton käynnissä, vaikka auto nyt taaksepäin valuukin. Saa nähdä koska se sammuu tai hajoaa.

Matkustajista ei tunnu olevan apua. Kukaan ei halua mennä vaatimaan muutoksia autotehtaalalle, vaikka kaikki sen johtokunnassa istuvatkin. Kukaan ei uskalla edes ääneen kysyä, minne tässä ollaan matkalla. Tai että pitäisikö vaihtaa polkupyörään. Bensa-asemia kun ei kuulemma ole enää montaa jäljellä tällä reitillä.

Ville-Pekka Sorsa

+55-vuotiaille on enemmänkin näytetty ovea kuin pyritty pitämään työpaikoilla. SAK:n asiantuntijalääkäri Kari Haring toteaa, että ikäohjelmien merkitystä ei ole työpaikoilla vielä täysin oivallettu.

Ikäohjelma vain harvalla työpaikalla

Suomalaisilla työpakoilla on vielä varsin vähän ikäohjelmia. Ikäohjelmista on saatu hyviä kokemuksia, mutta silti niiden määrä ei ole lisääntynyt.

SAK:n tekemä luottamushenkilökysely paljastaa, että noin kahdeksalla prosentilla työpakoista on ikäohjelma. Eniten ikäohjelmia on julkisella sektorilla ja yli 250 hengen suurilla työpaikoilla.

– Työpaikkojen luottamushenkilöistä 69 prosenttia on sitä mieltä, että työpaikoille tarvitaan erillisiä ikäohjelmia, joilla voidaan edistää ikääntyvien työntekijöiden pysymistä työelämässä, SAK:n kyselystä ilmenee.

Suurin osa ikäohjelmista koskee yli 55 tai 58 vuotta täyttäneitä. Vain reilu kolmannes ikäohjelmista koskee kaikenikäisiä.

Ikäohjelmissa olisi luottamushenkilöiden mielestä tärkeintä työn muokkaaminen

ja keventäminen, oikeudenmukainen johtaminen sekä työuran ja työssä jaksamisen suunnittelu.

– Julkisella alalla halutaan panostaa oikeudenmukaiseen, eri-ikäiset huomioon ottaen johtamiseen. Teollisuudessa ja kuljetusalalla halutaan muokata ja keventää työtä, kyselyn tuloksissa todetaan.

Kysely paljastaa myös, että voimakas julkinen keskustelu työurien pidentämisestä ei juuri näy vielä toimenpiteinä työpaikoilla. Viimesyksyiseen paneelikyselyyn vastasi toista tuhatta luottamusmiestä ja työsuojeluvaltuutettua eri puolilta maata.

Teksti ja kuva Kari Rissa ►►

Työmarkkinajärjestöjen
asiantuntijat:

Ikäohjelmilla pidennyksiä työuriin

Teksti Kari Rissa | Kuvat Kari Rissa, STTK

Ikäohjelmien avulla voidaan pidentää jopa merkittävästi työuria. Ikäohjelmista hyötyvät sekä työntekijät, mutta myös työnantaja.

Vastauksensa ikäohjelmien tarpeellisuudesta esittävät EK:n ylilääkäri **Jan Schugk**, SAK:n asiantuntijalääkäri **Kari Haring** ja STTK:n sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija **Riitta Työläjärvi**.

- 1** Tarvitaanko työpaikoille erillisiä ikäohjelmia ja kenelle?
- 2** Mikä on ikäohjelmien merkitys työurien pidentämisen kannalta?
- 3** Ketkä voisivat hyötyä ikäohjelmista?
- 4** Miksi ikäohjelmia ei käytetä nykyistä laajemmin?

Jan Schugkin mielestä ikäohjelmista hyötyvät kaikki työntekijät, sillä hyvä ikäohjelma ei ole pelkkä senioriohjelma.

Ylilääkäri **Jan Schugk**, Elinkeinoelämän keskusliitto:

Ikäohjelmista hyötyvät kaikki

- 1** Erillisiä ikäohjelmia ei välttämättä tarvita, mutta ikäjohdattamista tarvitaan kaikilla työpaikoilla. Työpaikan kannalta tarpeelliseksi arvioitavat ikäohjelman elementit voidaan hyvin kytkeä osaksi työpaikan muita henkilöstöohjelmia.
- 2** Ikäohjelmien sisällöllä on merkitystä työurien pidentämisen kannalta. Ikäohjelmat helpottavat eri-ikäisten työntekijöiden työskentelyä yhdessä. Ne auttavat sopeuttamaan työt ja eri ikävaiheet paremmin yhteen ja ne helpottavat myös työn ja työkyvyn muutoksiin liittyvien haasteiden kohtaamista.
- 3** Hyvä ikäohjelma ei ole pelkkä senioriohjelma, vaan se ottaa huomioon kaikenikäiset ihmiset työpaikalla ja heidän ikä- ja elämänvaiheensa tuomat erot työskentelytapoihin. Se huomioi työn ja työkyvyn yhteensovittamisen sekä osaamisen kehittämisen ja ylläpitämisen – unohtamatta työurasuunnittelua ja varautumista muutoksiin. Ikäohjelmat myös helpottavat mahdollisia ristiriitoja eri-ikäisten ja eri elämänvaiheissa olevien työntekijöiden välillä.
- 4** Jo pelkkä sana *ohjelma* kuulostaa monesta työläältä ja aikaa vievältä. Ei kannatakaan keskittyä liikaa muotoseikkoihin, vaan tutustua ikäohjelmamalleihin sekä periaatteisiin ja valita käyttöön ne elementit, jotka ovat työpaikan näkökulmasta tarpeellisia. Ikäohjelmat ovat myös monen silmissä leimautuneet pelkiksi senioriohjelmiksi, joiden painopiste on senioreille suotavissa lisäetuuksissa, kuten ylimääräisissä vapaissa.

SAK:n asiantuntijalääkäri Kari Haringin mielestä asenteet työpaikoilla ovat vielä yleisesti ikäohjelmia vastaan.

Asiantuntijalääkäri **Kari Haring**, SAK:

Työurat saadaan pidemmiksi

1 Oleellista on, että työpaikoilla tehdään suunnitelmallisesti oikeita toimenpiteitä kaikkien työntekijöiden jaksamisen ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Osassa tarvitaan myös erityisiä ikäohjelmia ikääntyvien tarpeiden mukaan, korostaa SAK:n asiantuntijalääkäri **Kari Haring**.

2 Ikäohjelmilla pystytään vaikuttamaan merkittävästi tavalla työkyvyn parantamiseen ja työurien pidentämiseen. Panostamalla työolojen kehittämiseen ja työssä jaksamiseen voidaan eläkkeelle siirtymistä myöhentää jopa useita vuosia Atrialla pystyttiin eläkkeellesiirtymisikää nostamaan jopa kolme vuotta neljän vuoden aikana.

3 Työntekijöiden hyvinvointi ja työkyky paranevat. He säästävät myös rahaa työurien pidentyessä. Esimerkiksi 52-vuotiaana työkyvyttömyyseläkkeelle joutuva työntekijä menettää 52–63 ikävuosien aikana keskimäärin yli 200 000 euroa saamatta jääneitä palkkoja. Työnantaja puolestaan hyötyy, kun työntekijöiden jaksaminen paranee ja he pystyvät tekemään täydellä panoksella töitä Uskon, että ikäohjelmat vaikuttavat myös myönteisesti työnantajan maineeseen.

4 Meidän selvitystemme mukaan vain kahdeksalla prosentilla työpaikoista on jonkinlainen ikäohjelma. Asenteet työpaikoilla ovat vielä vastaan ikäohjelmia – ajatellaan, että ikäohjelmat ja ikäjohtaminen on hankalaa ja kallista. Tietoa kyllä ikäjohtamisesta on työpaikoilla, mutta jotain puuttuu. Meidän pitää nyt sitkeästi vain puhua ja toimia sen puolesta, että ikääntyvien työntekijöistä pidetään jatkossa nykyistä parempaa huolta.

STTK:n sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntijan Riitta Työlajärven mielestä ikäohjelmien merkitystä ei ole työpaikoilla vielä oivallettu.

Sosiaali- ja terveystieteiden asiantuntija **Riitta Työlajärvi**, STTK:

Ikäjohtaminen kaikille työpaikoille

1 Toivon, että ikäjohtaminen otettaisiin käyttöön mahdollisimman monella työpaikalla. Asettaisin tavoitteeksi, että muutaman vuoden kuluttua kaikilla työpaikoilla huolehditaan eri-ikäisten työhyvinvoinnista ja työssä jaksamisesta. Alkuvaiheessa tarvitaan varmaan myös erillisiä seniorien ikäohjelmia.

2 Jos ikäohjelma suunnitellaan ja toteutetaan hyvin osana työpaikan päivittäistä toimintaa, saavutetaan melko helposti hyviä tuloksia myös työurien pidentämisen kannalta – etenkin keskeltä ja lopusta. Kokemukset työpaikoilta osoittavat, että työurat voivat pidentyä jopa useita vuosia, helposti ainakin puoli vuotta.

3 Ikäohjelmista hyötyvät ehdottomasti molemmat, sekä työntekijät että työnantaja. Työnantaja saa kustannuksia alas ja työntekijöiden motivaatio ja sitoutuminen paranevat. Tällä voi olla jopa merkittäviä vaikutuksia esimerkiksi työn tuottavuuteen.

Työntekijät puolestaan voivat paremmin, kun heidän työkykynsä pysyy hyvänä ja heitä johdetaan hyvin.

4 Ikäjohtaminen ja ikäohjelma ovat uudehkoja asioita. Niiden merkitystä ei ole työpaikoilla vielä oivallettu. Nyt taloudellisen laman aikana työpaikoilla ei selvästikään ole riittänyt voimavaroja henkilöstöpolitiikan kehittämiseen. Toisaalta nyt juuri olisi hyvä hetki panostaa tulevaisuuteen ja työntekijöiden osaamiseen ja työssä jaksamiseen.

Historia

Vanhin yksityinen eläkelaitos on toiminut 150 vuotta. Apteekkien Eläkekassan historia tarjoaa yhden pisimmistä tarkastelukulmista suomalaiseen työstä kertyvän eläketurvan ymmärtämiseen.

Farmasiakunta askeleen edellä työeläketurvaa

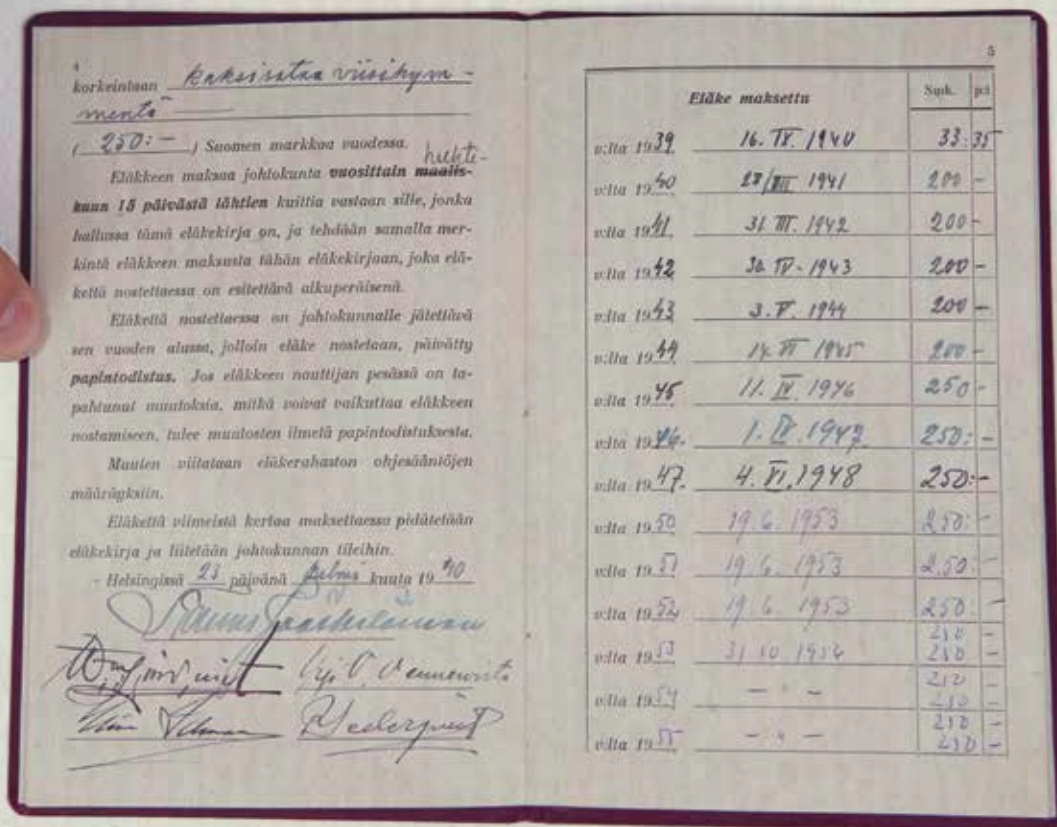
Teksti Kimmo Kontio | Kuvat historiakirjasta

Naiset olivat kyllä tasavertaisia kassan osakkaita, mutta kassan rakenne ja säännöt perustuivat pitkään miehen elättäjyyden periaatteeseen. Kuva Terijoen apteekista 1910-luvulta.

Pihtiutaan apteekki Keski-Suomessa 1920-luvulla. Ovensuussa apteekkari Ratamo. Osa maaseutuapteekkien työntekijöiden palkasta maksettiin asunto- ja ruokaetuna. Useimpien apteekkien oli lain mukaan oltava jatkuvassa valmiudessa 1960-luvulle asti.

Kassan kiinteät eläkkeet maksettiin 1954 sääntöuudistukseen asti jälkikäteen kerran vuodessa eläkekirjaa vastaan. Vaikka eläkkeeseen tehtiin tasokorotus, vuonna 1955 inflaatio oli syönyt 250 markan eläkkeen 15 euroksi nykyrahassa. Tällaisia eläkeitä maksettiin vielä kuudelle henkilölle 1988.

Apteekkien eläkekassaa perustettaessa elettiin nykyiseen verrattuna aivan toisenlaisessa säätyvaltaisessa yhteiskunnassa, jossa asema ja sosiaaliturva määräytyivät syntyperästä. Vanhakantaisuutta kuvastivat myös apteekkiprivilegit eli toimiluvat. Alalle pääsemiseksi vaadittiin kuitenkin erikoiskoulutus.

Pitkän tauon jälkeen 1863 kokoontuneilla säätyvaltiopäivillä esitettiin ensimmäisen kerran ajatuksia laajemmasta varautumisesta vanhuuteen. Puheet eivät kantaneet keskustelua pidemmälle.

Osaksi heräävää kansalaisyhteiskuntaa

Samanlaiset ajatukset heräsivät vielä vähälukuisessa, mutta ripeästi kasvavassa farmasiakunnassa. Apteekarit olivat yrittäneet perustaa yhdistystään useita kertoja 1800-luvulla, mutta viranomaiset torjuivat anomukset. Pyrkimys edistää keskinäisellä yhteistyöllä omaa asemaa kuvasti viriävää kansalaisyhteiskuntaa.

Vasta kun apteekarit esittivät toiminnan taroitukseksi järjestää eläketurvaa osakkaille ja heidän leskilleen sekä alaikäisille lapsilleen, Suomen suuriruhtinaskunnan keisarillinen senaatti hyväksyi Farmaseuttien eläkekassan säännöt 19.5.1864.

Kassa oli ensimmäinen valtakunnallinen ja ko-

konaisen ammattikunnan eläkelaitos. Seuraavia vastaavia laitoksia olivat Merimiesten eläkelaitos 1879 ja Valtionrautateiden pensionilaitos 1881.

Hyvä tahto ei tuota turvaa

Kassan eläketurva perustui kiinteisiin maksuihin ja eläkkeisiin. Tarkoituksena oli kerryttää ensiksi 10 vuotta pohjarahastoa, jonka jälkeen eläkkeet rahoitettaisiin lainasijoituksista saaduilla koroilla. Eläke-edut perustuivat sääntöihin, ei harkinnanvaraisuuteen.

Hyvät päämäärät eivät yksin johda haluttuihin tuloksiin. Ensimmäisen runsaan puolen vuosisadan aikana kassa ei juuri kyennyt maksamaan lupaamiaan eläkkeitä. Ongelma johtui osittain vääristä vakuutuslaskelmista ja osittain apteekkien aseman epävarmuudesta.

Suurimmat vaikeudet koituivat Suomen itsenäisyyden alkuvuosien ennennäkemättömästä inflaatiosta, joka romahdutti kassalle kertyneet varat kymmenesosaan aiemmasta.

Saman kohtalon kokivat kyllä muutkin eläkekassat, joita oli 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa perustettu vilkkaasti etenkin tehtaiden työntekijöiden parissa.

Vasta viime sotien jälkeinen työmarkkinasuhteiden muutos loi edellytyksen kassalle nousta merkittäväksi eläkelaitokseksi.

Kun lääkkeet valmistettiin apteekeissa, yksinomaan raaka-aineiden siirtely ja käsittely oli raskasta. Lisäksi käsiteltiin aineita, joista osa oli syövyttäviä, paloherkkiä ja allergisoivia. Lääkkeen valmistusta Kauppatorin apteekissa Helsingissä 1960.

Kassa pelastui täpärästi

■ Inflaation syömät rahavarat yhdessä naisosakkaiden kannalta vanhentuneiden sääntöjen kanssa tuottivat jännitteitä kassassa. Osakkaiden välit kuumenivat eläkesodaksi, joka alkoi 1933 kassankokouksesta.

Kukaan ei ollut kassaan tyytyväinen, mutta kun ratkaisua ei löydetty, eripura kärjistyi henkilökohtaiselle tasolle ja kassan hallitus haastettiin jopa käräjille. Keskinäisyyden periaatteeseen sisältyi kaikkien oikeus osallistua päätöksentekoon ja hallinnon valvontaan. Siksi jokaista ratkaisuehdotusta vastaan saatiin aina vähintään määrävähemmistö.

Tasavertaisuuden kanssa yhtä tärkeää kassoissa oli kunnian ja luottamuksen vaaliminen, mistä tuli avain toiminnan jatkamiselle.

Sotavuosina 1943 tuli voimaan uusi laki

avustuskassoista. Lakiin vedoten sosiaaliministeriö vaati eläkekassaa joko selvitystilaan tai laittamaan tilinsä tasapainoon. Kassan hallitus vetosi, että *”...on myös velvollisuu-temme niitä kohtaan, jotka farmasiakunnan parasta ajatellen ovat sen perustaneet ja sitä rahalahjoin kartuttaneet. Heidän muistonsa velvoittaa meitä nykyisiä osakkaita niin toimimaan, ettei kassa joudu häpeään”*.

Kunniantunto sai riittävän määrän osakkaista luopumaan eläke-eduistaan, jotka tosin olivat kiinteän suuruisina menettäneet suurimman osan arvostaan inflaation takia.

Kimmo Kontio

Sovinto kuin TEL:n esinäytös

Tuolloisen superinflaation takia tarvittiin pal-kankorotusten lisäksi kestävämpää sovittavaa. Työntekijöitä edustanut Farmaseuttiliiton toimin-
nanjohtaja **Matti Kaukoranta** osasi neuvotella ja myös perustella työntekijöille uudentyyppisen ansioihin suhteutetun eläkesopimuksen edulli-
suuden. Kaukoranta vaikutti myös työeläkelain valmistelussa asiantuntijana.

Eläkesopimuksia sorvattiin paremmiksi ja kattavammiksi työntekijäin eläkelakiin TEL:iin 1962 asti, minkä jälkeen kassan eläkkeistä tuli farmaseuttisten apteekkityöntekijöiden eläk-
keen lisiä. Työntekijät ovat osallistuneet lisä-
turvansa rahoittamiseen omalla maksuosuu-
dellaan.

Asuntotuotannolla eläkevarat talteen

Apteekkien Eläkekassan toiminta on sidoksissa muiden eläkelaitosten tavoin sijoitusten onnis-
tumiseen.

Ansiosidonnaisista eläkemaksuista kertyvä varallisuus saatiin suojaan inflaatiolta, kun kas-
sa sai 1959 oikeuden suoriin sijoituksiin vuokra-
asuntotuotantoon pääkaupunkiseudulla, jota
tuolloinkin vaivasi asuntopula.

Yksi juonne kassan sosiaalisessa asuntotuot-
tannossa oli johdattaa vaikeimmassa asemassa olleita eläkkeensaajiaan kirjaimellisesti impivaa-
rasta jukolaan, rakennuttamalla heille asuntola Helsingin Konalaan Jukolaksi nimetylle kiinteis-
töalueelle 1965.

Koska ylimääräisen eläkkeen maksaminen oli-
si yhteensovituksen takia leikannut kansanelä-
kettä, eläkeläisiltä perittiin vain 45 markan eli puolittain nimellistä kuukausivuokraa.

Kassan kiinteistömassa kasvoi 1960-luvun lo-
pulla liki tuhanteen asuntoon. Vuokralaisia va-
littiin osin sosiaalisin perustein. Silti vuosituo-
tto kiinteistöistä ylti säännöllisesti lähes 10 prosent-
tiin. Työeläkeyhtiöt aloittivat vuokra-asuntojen
rakennuttamisen yli 10 vuotta apteekkien kassaa
myöhemmin jo tuolloinkin valtion patistelemana.

Nykyään sijoitussalkku on hajautettu ja mer-
kittävä osa on ulkomailla. Silti kiinteistöt ovat
säilyneet tärkeinä vakauttajina.

Vaihtoehdot eläkekassan kirittäjinä

Aika ajoin apteekkialalla on pohdittu omassa
kassassa järjestetyn eläketurvan vaihtoehtoja.

Eläkesäätiölaki 1955 johti satojen säätiöiden
perustamiseen muutamassa vuodessa. Ennen
TEL:n ja LEL:n säätämistä säätiö oli yksityisaloil-

la merkittävin mahdollisuus järjestää työntekijöi-
den eläketurvaa.

Apteekarit kyllä selvittivät säätiövaihtoehtoa,
sillä sehän olisi tuonut vakuutusrahat kokonaan
työnantajien hallintaan. Lisäksi lääkintöhallitus
ohjasi heitä säätiön perustamiseen. Säätiölain
edellyttämän konsernin perustaminen sadoista
yksityisistä apteekeista koostuvalla alalla olisi
käytännössä ollut mahdotonta.

Yrittäjän eläkelain YEL:n myötä 1970 apteek-
karit vakuutettiin kassassa. Tämä ei kuitenkaan
ollut mikään itsestään selvyys, mutta lopulta yli

*Työntekijäin eläkelaki TEL 1962 toi koko apteekkien henkilö-
kunnan työeläkevakuutuksen piiriin. Farmaseuttien ja provii-
sorien kassaeläkkeet muuttuivat tuolloin lisäeläkkeiksi, joilla
täydennettiin TEL-turvaa. Apteekarit kuuluivat oman kassan-
sa YEL-vakuutukseen 1970 lähtien. Kuvassa Rovaniemen ap-
teekin väki 1964.*

30 vuotta hallituksen puheenjohtajana toiminut
Matti Kannisto sai arvovallallaan apteekarit va-
kuuttuneiksi oman kassan edullisuudesta.

Apteekkien Eläkekassasta tuli yksi neljästä
TEL- ja YEL-kassasta. Useimpien muiden kasso-
jen työntantajajäsenet ottivat YEL-vakuutuksensa
yhtiöistä.

Todennäköisesti niin menneisyyden koettele-
mukset kuin jatkuva kilpailutilanne ovat opetta-
neet Apteekkien Eläkekassaa olemaan askeleen
edellä kilpailijoitaan.

Muutamien farmasian ammattilaisten toiveik-
kaasti perustamasta yhteenliittymästä on tullut
yli 8 000 vakuutetun ja yli puolen miljardin eu-
ron työeläkelaitos, joka maksaa eläkkeitä liki
5 000:lle. ■

*Kirjoittaja Kimmo
Kontio on yhdessä
Jouni Yrjänän kans-
sa tehnyt Apteekkien
Eläkekassan 150-vuo-
tishistoriateoksen: Me-
nestysresepti eläke-
turvaan. Apteekkien
eläkekassa 1864–2014.*

Kokemuksen
ääntä

Eläkepäällikkö Marita Hyypiä
tuntee asiakkaansa

Verso ei kasvata byrokratiaa

Eläkekassa Verson eläkepäällikkönä työskentelevä **Marita Hyypiä** tuntee metsätoimialaa vakuuttavan kassan eläke- ja kuntoutusasiat kuin huolitellut sormenpänsä.

Kuka?

Marita Hyypiä

- eläkepäällikkö Eläkekassa Versossa
- 61-vuotias
- kouluttautunut työssä, vakuutustutkinto (VTS)
- asuu Helsingissä, leski
- poika perheineen asuu Lontoossa
- kesäpaikka synnyinseudulla Maaningalla
- tunnustautuu intohimoiseksi shoppailijaksi.

Minulle on tärkeää hoitaa perustehtäväämme eli Versossa vakuutettujen työeläketurvaa mahdollisimman hyvin. Panostamme henkilökohtaiseen palveluun, jota asiakkaamme arvostavat.

Meillä pienessä talossa toimivilla on hyvät keskinäiset suhteet työpaikalla, ja kaikkien työpanosta tarvitaan, Hyypiä toteaa.

Metsätoimialan vakuuttaja

Eläkekassa Versossa on 10 työntekijää, joista kolme työskentelee eläketiimissä. Erikoisalan se vakuuttaa metsätoimialalla sekä työntekijöitä (TyEL) että 2007 alkaen myös yrittäjinä toimivia (YEL). Minkälainen on tyypillinen Verson asiakas?

– Hän on noin 57-vuotias mies, joka työskentelee metsäneuvojana jossakin metsänhoitoyhdistyksessä, Hyypiä kertoo.

– Ja kyllä varmasti saamme suoraa palautetta asiakkailtamme, jos jokin asia on jäänyt epäselväksi. Meille on ihan tavallista sekin, että saamme metsurin vankalla käsialalla kirjoitetun kirjeen. Näitä perinteisesti kirjeitse asioivia on edelleen asiakkainamme, vaikka sähköisissä palveluissa asiointi kasvaakin vauhdikkaasti.

Versolla on reilut 4 300 työeläkevakuutettua, osakkaita eli työnantajayrityksiä asiakkaina on 139. Kassasta maksetaan eläkkeitä noin 2 600 eläkkeensaajalle.

– Lähetämme 63 ikävuotta lähestyville tiedotteen vanhuuseläkkeelle jäämisen mahdollisuudesta ja ohjeet eläkkeen hakemisesta. Samalla kerromme työssä jatkamisen vaikutuksesta eläkkeen määrään, eläkepäällikkö Hyypiä kertoo Verson tavasta vaalia asiakassuhteitaan.

Hän muistaa, miten 1990-luvun lamavuosina näkyi selvästi ihmisten halukkuus siirtyä työttömyyseläkkeelle, kun työelämä tarjosi näköalatomia kilometritehtaan tunnelmia.

– Vaikka työttömyyseläke on nyt jo eläkelajina poistunut, tilalle tuli pitkäaikaistyöttömän vanhuuseläke.

Eläkepäällikön käsien kautta kulkee vuosittain noin 360 päätöstä.

– Ratkaisutoimintaa tekevien on huolella osattava kaikki pykälämuutokset ja niiden vaikutukset eläkepäätöksissä, hän sanoo.

– Tarkastan kaikkien valmisteltujen päätösten oikeellisuuden, teen ratkaisuesitykset työkyvyttömyys- ja kuntoutusasioissa ja esittelen ne toimitusjohtajalle, Hyypiä kertoo.

– Usein edessäni on tuumaa korkea paperinippu, sillä metsäalalla etenkin metsureiden työ-

Ammatillisesti tärkeäksi Marita Hyypiä mainitsee alan sisällä verkostoitumisen. Eläkekassojen eläkepäälliköistä koostuva epävirallinen Elnat-ryhmä on henkireikä, jossa vertaiskokemuksia vaihdetaan.

ura on perinteisesti täpötäynnä lyhyitä työjaksoja toisensa perään. Saan hyvän kokonaiskuvan eläkkeenhakijan tilanteesta vertaamalla eläkehakemuksen tietoja ansiorekisteritietoihin ja lääkärinlausuntoihin. Tällä tavoin tunnen vahvasti palvelevani ihmistä.

Ratkaisutoiminnan lisäksi Marita Hyypiä käy asiakastilaisuuksissa kertomassa Verson eläke-, kuntoutus ja työhyvinvointipalveluista.

Vetreä viisikymppinen

Verson jäsenmäärä kasvoi merkittävästi vuonna 2009, jolloin metsurit siirtyivät Verson vakuute-
tuiksi.

– Uudet vakuutetut toivat työhömmme lisähaas-
tetta. Hyvin näistäkin muutoksista on meillä sel-

vitty. Suurin osa vakuutetuistamme tekee aina-
kin osittain maastotyötä ja tästä varmasti johtuu,
että he ovat maan keskiarvoa terveempiä ja työ-
kyvyttömyysluvut puolet pienempiä kuin muil-
la aloilla.

– Työkyvyttömyys- ja kuntoutuspäätösten val-
misteluprosessissa käytämme osittain apuna Po-
rastoja, josta saamme myös asiantuntijalääkärin
lausunnot. Muutaman vuoden yhteistyö on hio-
nut toimintatapamme hyvin toimiviksi.

Versoksi kassan nimi vaihtui 2004. Alkuperäi-
nen Eläkekassa Tapio perustettiin 1964, joten vii-
sikymppisyyttä juhlittiin huhtikuussa kassanko-
kouksen yhteydessä juhlavissa tunnelmissa.

Verson hoidossa on myös osakkaidensa lisä-
eläkkeet, joiden historia juontaa jo 50-luvulle.
Lisäeläkejärjestelmä oli luotu ennen kuin la-
kisääteistä työeläketurvaa oli säädetty kaikil-
le pakolliseksi. Lisäeläkkeitä on edelleen mak-
sussa, vaikka lisäeläkejärjestely on suljettu jo
90-luvulla.

Pienen organisaation mutkattomuutta

Kun Helsingin ydinkeskustassa poikkeaa Fredri-
kinkadulla Nahkakeskustalon jyhkeään portaik-
koon ja kipuaa satavuotiaita askelmia ylimpään
kerrokseen, päättyä asiansa tuntevaan työyhtei-
söön, Versoon.

Täällä Marita Hyypiä on palvellut työnanta-
jaansa jo 32 vuotta. Hän tuli silloiseen Eläkekassa
Tapioon Kelan eläkekäsittelijän paikalta, jossa
hän 1971 aloitti työuransa sosiaalivakuuttamisen
parissa.

– Maatilan tyttönä olen viihtynyt metsä-
alan palvelijana. Tykkään pienen organisaation
muuntuvuudesta, jossa ei ole turhaa byrokrati-
aa. Mutkattomasti meiltä voi kuka tahansa kysyä
asioista suoraan aina toimitusjohtajaa myöten.
Ei meillä ole kasvatettu turhia rönsyjä toimintaa
rasittamaan, hän sanoo.

– Tykkään työstäni enkä ole vielä ajatellut
eläkkeelle jäämistä. Aion ainakin 2017 eläkeuu-
distuksen katsoa, mitä se tuo tullessaan, hän
mietti.

– Jokaiseen asiakkaaseen suhtaudumme huo-
lella. Varsinkin, jos on kyse hylkäyspäätöksestä.
Siellä toisessa päässä on aina läsnä ihminen, jon-
ka elämään ratkaisumme vaikuttavat.

*Teksti Anne Iivonen
Kuva Olli Häkämies*

PALLO HALLUSSA

*Kari Lindstedt
Informaatikko
Eläketurvakeskus*

Pallo hallussa kokoaa eri lähteistä ulkomaiden eläkeutisia. Lisää luettavaa muiden maiden eläketurvasta löydät osoitteesta www.etk.fi/muutmaat.

DOMINIKAANINEN TASAVALTA

Kymmenen vuoden indeksikorotukset takautuvasti

■ Karibianmerellä sijaitseva Dominikaaninen tasavalta parantaa eläkeläisten ostovoimaa rukkaamalla eläkkeiden indeksejä. Jatkossa eläkkeet nousevat minimipalkan muutosten mukaisesti.

Aikaisemmin eläkkeitä on periaatteessa tarkistettu kuluttajahintaindeksin perusteella, mutta käytännössä korotuksia ei ole toteutettu. Hallitus aikoo nyt maksaa kaikki väliin jääneet indeksoinnit takautuvasti, jolloin etuudet nousevat parhaimmillaan jopa 155 prosenttia.

Dominikaanisessa tasavallassa on käytössä yksilölliset eläketilit, jotka ovat pakollisia yksityisen sektorin työntekijöille. Maan minimipalkka on 102–167 euroa työnantajan koon mukaan.

Aon.com, International Update 4/2014

CHILE

Amerikkalaiset sijoittajat Chilen eläkeapajilla

■ Nopea talouskasvu, läpinäkyvä hallintokulttuuri ja toimiva eläkejärjestelmä ovat saaneet amerikkalaiset finanssiyhtiöt sijoittamaan Chilen eläkkeisiin.

Viime vuonna kuudesta Chilen eläkerahastoyhtiöstä kaksi myytiin Yhdysvaltoihin. Kuuden rahaston kokonaisarvo on noin 160 miljardia dollaria.

Chilen järjestelmä perustuu yksilölliseen tilimalliin, jossa 10 prosentin eläkemaksu rahastoidaan kokonaan. Yhtiöiden hallinnointikuluja kilpailutetaan kahden vuoden välein, mikä on alentanut kuluja huomattavasti.

Presidentti **Michelle Bachelet** on luvannut perustaa uuden valtiollisen yhtiön, joka kilpailisi yksityisen sektorin yhtiöiden kanssa.

FT 6.4., International Update 2/2014

ISO-BRITANNIA

Rahat käteen ja menoksi

■ Ison-Britannian hallitus aikoo lisätä valinnanvapautta löysentämällä maksuperusteisten eläkkeiden nostamissääntöjä. Jatkossa eläkeiän saavuttaneet voivat nostaa eläkesäästönsä haluamassaan tahdissa, vaikkapa yhtenä könttäsummana.

Nykyisin koko eläkepotin nostajia verotetaan korkealla 55 prosentin verolla. Kun verotus laskee tuloveron tasolle, britit eivät enää hanki elinikäisen eläketulon takaavia annuiteettivakuutuksia entiseen malliin.

Huolena on, että kaikki eläkeläiset eivät osaa annostella säästöjä riittävän hyvin ja varat kulutetaan nopeasti loppuun.

BBC 26.3., IPE 20.3.

SAKSA

Gettotyöläisille viimein eläkkeit

■ Natsi-Saksan perustamissa getoissa työskennelleiden juutalaisten oikeusturva eläkkeeseen paranee pikaisesti, lupaa Saksan työministeri **Andre Nahles**.

Saksassa on ollut voimassa niin kutsuttu gettoeläkelaki vuodesta 2002, mutta eläkkeen hakumenettely on ollut monimutkainen. Lakia on tulkittu tiukasti, ja yli 90 prosenttia hakemuksista on hylätty.

Hallitus on nyt luvannut, että turhat lailliset esteet puretaan, jotta gettotyöläiset saavat vihdoinkin heille kuuluvat eläkkeet.

Liittovaltion sosiaalituomioistuimien on linjannut, että kaikilla gettotyöläisillä on oikeus eläkkeeseen – jopa niillä, joiden palkka koostui pelkästä leivänpalasta.

Deutsche Welle 20.3., 22.3.

PUOLA

Rahastoeläkkeet ajetaan alas

■ Täyskäännöksen Puolan eläkejärjestelmään aikaansaanut uusi laki astui voimaan helmikuussa.

Laki muuttaa järjestelmän painopistettä rahastoeläkkeistä kohti valtion jakojärjestelmäperiaatteella toimivaa ansaintaeläkettä.

Aikaisemmin toisen pilarin rahastoeläke on ollut pakollinen, mutta nykyiset työntekijät kirjautuvat siitä automaattisesti ulos, jos eivät itse erikseen ilmoita pysyvänsä siinä.

Eläkeuudistuksessa siirrettiin yli puolet eläkerahastojen varoista valtion sosiaalivakuutuslaitokselle. Yksityistönantajien liitto Lewiatan on jo pyytänyt perustuslakituomioistuinta selvittämään uudistuksen laillisuuden.

International Update 3/2014, IPE 18.3.

RUOTSI

AP-rahastoja karsitaan

■ Eri puolueista koostuva Ruotsin eläkeyöryhmä on päättänyt vanhuuseläkkeiden puskurina toimivien AP-rahastojen yhdistämisistä.

Kaksi viidestä rahastosta suljetaan, jolloin jäljelle jää kolme entistä suurempaa rahastoa. Toinen Göteborgissa sijaitsevista rahastoista suljetaan, mutta muuten yksityiskohdat ovat vielä auki.

Yhdistämisen tarkoituksena on kulujen karsiminen. Työmarkkinajärjestöt pelkäävät, että jäljelle jääneet rahastot ovat nykyistä alttiimpia poliittiselle ohjailulle.

Eläkeyöryhmä keskittää edelleen hallintoa niin, että jatkossa kolmesta rahastosta vastaa vain yksi taho, jolla on myös nykyistä löyhemmät sijoitussäännöt.

Financial Times 17.3., IPE 13.3.

Jukka Männistö Kevan toimitusjohtajaksi

■ Kevan valtuuskunta valitsi 20. toukokuuta yksimielisesti varatuomari **Jukka Männistön** Kevan toimitusjohtajaksi. Männistö aloittaa virassa 14. elokuuta.

Männistö valittiin tehtävään Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön YTHS:n toimitusjohtajan paikalta. Hän on toiminut aiemmin Valviran ja Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ylijohtajana, sosiaali- ja terveysministeriössä erityisasiantuntijana, Etelä-Savon sairaanhoitopiirin johtajana ja Etelä-Savon Säästöpankissa useissa tehtävissä, muun muassa tulostalouden johtajana.

Männistö on toiminut työeläkeyhtiö Elon ja sen edeltäjien hallintoneuvostossa sekä ollut Eläketurvakeskuksen edustajistossa. Lisäksi hän on toiminut puheenjohtajana evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen talousvaliokunnassa, jossa on käsitelty myös eläkeasioita.

Tiedoksi

Eläkesäätiö- ja kassalain uudistaminen etenee

■ Sosiaali- ja terveysministeriössä on meneillään eläkesäätiön ja vakuutuskassalain kokonaisuudistus. Tavoitteena on koota yhteen ja selkeyttää eläkesäätiöitä ja -kassoja koskevaa työeläkelainsäädäntöä.

Ensi vuoden kesäkuuhun (6/2015) kestävä määräajan aikana työryhmän tehtävänä on laatia luonnos hallituksen esitykseksi eläkesäätiö- ja vakuutuskassalaista, jossa on koottuna kaikki työeläkevakuutustoimintaa koskevat säännökset.

Työryhmä selvittää eläkesäätiöiden ja eläkekassojen perustamiseen ja toiminnan jatkamiseen liittyvät tarpeettomat esteet. Se tekee myös ehdotuksen näiden esteiden poistamiseksi.

Uudistuksen päämääränä on tukea työeläkejärjestelmän toimeenpanon hajautusta ja varmistaa, että eläkesäätiöt ja -kassat säilyvät hyvin toimivina vaihtoehtona lakisäateisen eläketurvan ja lisäeläketurvan järjestämiseksi.

Eläkesäätiön ja vakuutuskassalain kokonaisuudistusta valmistelevalle työryhmälle on jäsenenä ja pysyvinä asiantuntijoina työmarkkinakeskusjärjestöjen, sosiaali- ja terveysministeriön ja työeläkealan edustajia.

Uudistamishanke on osa hallitusohjelmaan sisältyvää työeläkekilpailun edistämistä.

Nimitykset

Eläketurvakeskus

Filosofian maisteri **Eeva Poutiainen**, 36, on nimitetty 1.6. alkaen kehityspäälliköksi Eläketurvakeskuksen suunnitteluosastolle vakuutusmatemaattiseen yksikköön.

Filosofian maisteri **Kaarlo Reipas** on nimitetty 1.6. alkaen matemaatikoksi Eläketurvakeskuksen suunnitteluosastolle ennustelaskentayksikköön.

Valtiotieteiden lisensiaatti **Ismo Risku** on nimitetty 1.6. alkaen osastopäälliköksi Eläketurvakeskuksen suunnitteluosastolle. Risku siirtyy tehtävään suunnitteluosaston ennustelaskentayksikön kehityspäällikön tehtävästä.

Tekniikan tohtori **Heikki Tikkanmäki** on nimitetty 1.6. alkaen kehityspäälliköksi Eläketurvakeskuksen suunnitteluosastolle ennustelaskentayksikköön.

Etera

Eteran organisaatio uudistui toukokuun alussa. Eteran hallitus on vahvistanut uuden organisaation ja nimittänyt johtajat ja heidän vastuualueensa 2.5. lähtien: KTM **Timo Hietanen**, varatoimitusjohtaja, asiakkuudet ja vakuuttaminen; varatuomari **Tuula Kallio**, johtaja, työkyky ja eläkkeet; YTM **Jari Puhakka**, johtaja, sijoitukset ja asiakasrahoitus; FM, SHV **Timo Mäkelä**, johtaja, aktuaaripalvelut; oikeustieteen kandidaatti **Anna Kilpi**, johtaja, henkilöstö, viestintä ja lakiasiat; MBA **Helena Sorri**, johtaja, tietohallinto ja KTM **Mati Klemelä**, johtaja, talous ja riskienhallinta.

Varatoimitusjohtaja, DI **Stefan Björkman** ottaa Eteran toimitusjohtajan tehtävät vastaan 1.8., jolloin Eteran nykyinen toimitusjohtaja **Hannu Tarkkonen** jää eläkkeelle.

Keva

Kevan uudessa johtoryhmässä on toimitusjohtaja **Jukka Männistö** lisäksi Kevan uuden organisaation mukaisesti vastuualueiden johtajat ja henkilöstön edustaja. Johtoryhmä aloitti toimintansa 21. toukokuuta. Uudet vastuualueet ja niiden mukainen organisaatio aloittaa toimintansa 1. syyskuuta.

Johtoryhmässä ovat toimitusjohtajan lisäksi seuraavat vastuualueiden vetäjät: varatoimitusjohtaja **Pekka Alanen** vastuualueenaan asiakkuudet, varatoimitusjohtaja **Tapani Hellstén** vastuualueenaan eläke- ja työelämäpalvelut, talousjohtaja **Tom Kåla** vastuualueenaan rahoitus, talous ja riskienhallinta, sijoitusjohtaja **Ari Huotari**, vastuualueenaan sijoitus, henkilöstöjohtaja **Katri Viippola** vastuualueenaan HR-, laki- ja hallintopalvelut sekä tietohallinto ja viestintä. Uutena nimikkeenä Viippolalla on HR- ja hallintojohtaja. Lisäksi henkilöstöä edustavana jäsenenä johtoryhmässä toimii vastaava kouluttaja **Päivi Lilleberg**.

Kolumnistivieras

Palstalla vieraileva kolumnisti ottaa kantaa eläkekeskusteluun.

Muutos alkaa päätöksestä

Kuka?

Katri Viippola

- 37-vuotias taiteen maisteri (M.A.)
- Kevan henkilöstöjohtaja,, aloitti virassaan 1.8.2013.
- Tätä ennen työskennellyt HR-johdon tehtävissä Yleisradiossa ja on aiemmalta ammatiltaan tv- ja radiotoimittaja.
- Motto: Do what is right, not what is easy.
- Keva huolehtii kunta-alan, valtion, kirkon ja Kelan henkilöstön eläkeasioista.
- Keva hoitaa noin 1,3 miljoonan julkisen sektorin työntekijän ja eläkkeensaajan työeläkepalveluita.

Kehu Keva -työpajoissa puhuttiin rehellisesti ja suoraan.

Astuessani ensimmäisenä työpäivänä Kevan pääkonttorin moderniin aulaan, en aavistanut, mitä tulemme seuraavien kuukausien aikana kohtaamaan.

Viime elokuun jälkeen Keva on ollut median huomion kohteena enemmän kuin koskaan aiemmin. Talon toimitusjohtaja on eronnut, selvitysmies on tunnistanut talon johtamismallissa korjattavia piirteitä, hallitus on nimittänyt talon sisäisen kehittämisryhmän uudistamaan organisaatiota. Uusi toimitusjohtaja on nimitetty virkaan.

Mitä Kevan seinien sisälle tänään kuuluu? Kovan ulkoisen paineen keskellä Kevan ammatillaiset ovat ihailtavan hyvin säilyttäneet toimintakykynsä. Työt on hoidettu aivan yhtä hyvin ja tinkimättömästi kuin ennen kohua.

Mutta siinä hetkessä, kun muut alkavat hiljalleen unohtaa kohun, on sisäinen uudelleenrakennus vasta aluillaan. Teemme hartiavoimin töitä, jotta luottamus talon johtoon saadaan palautettua ja Kevan julkinen brändi sille tasolle, jolle se eittämättä kuuluu.

Viime syksyn mylläkki tuli kaikille kevalaisille yllätyksenä, niin minulle uudelle kevalaiselle kuin talossa useita vuosikymmeniä olleille. Mylläkin jälkeen tarvittiin napakka päätös siitä, että suuntaa muutetaan. Päätöksen teki Kevan hallitus. Ja tuo päätös on ollut muutoksen tunnustettu alkukohta.

Hallitus nimitti ensin selvitysmiehen työhön ja perusti sen jälkeen kuusijäsenisen kehittämisryhmän, joka sai tehtäväkseen pohtia Kevan johtamisjärjestelmää ja rakennetta uudelleen. Myös talon johtosääntö ja toimintasääntö uudistettiin.

Viisaus ei asu kuudessa päässä, vaan koko henkilöstö on merkityksellistä saada mukaan keskusteluun. Kutsuimme mukaan yhteistyökumppanin ja veimme läpi kuusi yhteistä *Kehu Keva* -työpajaa, joissa pohdimme, mitä on hyvä johtaminen Kevassa.

Kehu Keva -työpajoissa puhuttiin rehellisesti ja suoraan. Kevalaiset saattoivat kokea olonsa tasa-arvoisiksi, kun henkilöstö osallistui ylintä johtoa myöten. Työpajoissa oli huumoria ja naurua, mutta myös huolta ja rohkeita avauksia.

Syntyi uudistavia ajatuksia ja henkilökunnalta selkeä toive ja viesti valmiudesta uudistaa elämää Kevassa. Osallistujat ilmaisivat myös, että monet asiat ovat Kevassa todella hyvin, senkin ääneen sanominen oli merkityksellistä. Oli tärkeää yhdessä päättää, että otetaan uusi kurssi ja luodaan niin avoin ja välittävä työkuulttuuri, että hankalatkin asiat uskalletaan tuoda pelkäämättä esille.

Alkusyksystä esimieskunnalla alkaa kaikkia koskeva esimieskoulutus ja johtoryhmän sparraus. Toinen tavoite on dialogin säilyttäminen: on eri asia puhua toisille kuin toisten kanssa. Sisäisellä viestinnällä on iso rooli dialogin ylläpitäjänä.

Vanha totuus sanoo, että kun et enää tiedä mitä tehdä, ole rehellinen. Mekin olisimme voineet yrittää sulkea silmämme, mutta sen sijaan osoitimme, että suhtaudumme tilanteeseen vakavasti ja osoitamme sen toimillemme. Siksi hihat käärittiin.

Kohahduttanut tilanne tarjosi mahdollisuuden monisyiseen itsereflektioon. Toimintaympäristö on muuttunut, joten emme voi enää jatkaa hommiamme entiseen malliin.

On ollut palkitsevaa huomata, että henkilöstöinfoissa ja intrassa käydään keskustelua, käytävillä on pöhinää. Tiettyt asiat voidaan tehdä ja korjata nopeasti. Nyt tarvitaan kuitenkin kärsivällisyyttä; luottamuksen voi menettää hetkessä, mutta uudelleenrakennus on huomattavasti hitaampaa.

Jokaisen tehtävä on vaalia yhteisiä hyveitä ja ihanteita ja olla mukana rakentamassa uudenlaista työkuulttuuria. En epäile hetkeäkään, etteikö valittu tie olisi oikea.

Katri Viippola

Kirja, joka
kolahti

Evästä lukunälkäisille

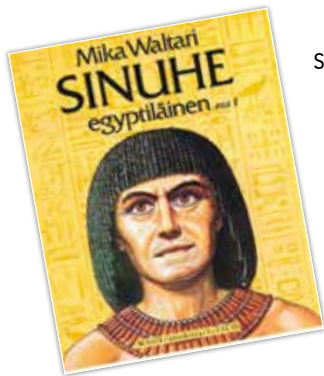
Seuraavat neljä kirjaa ovat kolahtaneet **Katinka Lybäckiin**. Kirjojen ystävänä hän jakaa elämyksensä lukunälkäisille.

Kuka?

Katinka Lybäck

- 40-vuotias yhteiskuntatieteiden lisensiaatti
- tilastopäällikkö Kevassa
- mielenkiinnon kohteina matkailu, museot ja taidehistoria
- harrastuksina lukupiiri, hyvä ruoka ja juoma, spinning
- aikoo lukea seuraavaksi **Donna Tarttin** juuri suomennetun romaanin *Tikli*.

Mika Waltari:
Sinuhe egyptiläinen
WSOY, 1945

Ensirakkauteni Mika Waltari

■ **Mika Waltari** oli kirjallinen ensirakkauteni. Neiti Etsivien ja Viisikkojen jälkeen *Sinuhe egyptiläinen* avasi uuden ja jännittävän ikkunan muinaishistorian maailmaan. Olipa hetken aikaa toiveammattinikin arkeologi.

Kirjan yksityiskohtaiset kuvaukset ruumiiden palsamoinnista ja aivojen poistamisesta metallikoukulla nenän kautta tekivät teini-ikäiseen suuren vaikutuksen.

Tätä nidettä en ole tohtinut lukea aikuisena uudestaan, sillä olen pelännyt, että sen lumo murenee.

Katja Kettu:
Kättilö
WSOY, 2011

Aravind Adiga:
Valkoinen tiikeri
(*The White Tiger*, suomentanut Tarja Teva)
BTJ kustannus, 2009

Ninni Holmqvist:
The Unit
(*Enhet*, kääntänyt Marlene Delargy)
Other Press, 2009

Ketun tekstin paloon ihastuin oitis

■ Lapin sota vuosina 1944–1945 on aihe, josta ei paljon ole puhuttu eikä kirjoitettu. **Katja Ketun** romaanissa *Kättilö* Lapin sota ja vankileirit raamittavat SS-upseerin ja suomalaiskättilön rujoa rakkaustarinaa.

Kaunosieluja kirjan vimmainen ja ronski kieli saattaa puistattaa, itse ihastuin tekstin paloon. Mielenkiintoinen taustaromaani Lapin sodalle on **Heidi Kõnkään** teos *Dora, Dora*, joka kuvaa kolmannen valtakunnan varusteluministerin Albert Speerin matkaa Lappiin jouluna 1943.

Kiinnostavaa on, että viime vuosina suomalaiset naiskirjailijat ovat asettelleet sotakirjailijoiden saappaita jalkaansa.

Pina coladaa luokkaerojen maailmassa

■ Käytän kirjastokorttia useammin kuin luottokorttia, mutta tämän niteen ostin lentokentältä pockarina. Luin kirjan Intian valtameren rannalla pina coladaa nautiskellen.

Aravind Adigan *Valkoisen tiikerin* kyydissä lukija pääsee kurkistamaan kahteen erilaiseen Intiaan kirjan päähenkilön kiipessä rengistä isännäksi. Maassa, jossa sosiaalinen liikkuvuus on vähäistä, isännäksi ei välttämättä edetä sääntöjä noudattaen.

Hyvinvointiyhteiskunnan kasvatille kirja antaa erinomaisen oppitunnin globaalin epätasa-arvoisuuden ja luokkaerojen maailmasta. Kuinka monella lopulta on mahdollisuus lukea kirjoja, kun puhtaasta juomavedestäkin on pula?

Upotus vaihtoehtoiseen tulevaisuuteen

■ Sci-fi- ja dystopiatarinat (tulevaisuuden yhteiskunta kuvaavat tieteellis-kuvitteelliset tarinat) eivät ole kirjallinen intohimoni, mutta yhteiskuntatieteilijänä olen kiinnostunut vaihtoehtoisten tulevaisuuksien pohdinnoista.

Ystäväni suosituksesta tartuin ruotsalaisen kirjailijan **Ninni Holmqvistin** romaanin *The Unit*. Kirja kertoo äärimmäisen utilitaristisesta (hyötymoraalia kannattavasta) yhteiskunnasta, jossa ihmisiä käytetään biomateriaalipankkeina ja lääketieteellisissä kokeissa.

Lapsettomat ja yhteisölle hyödyttömät yksilöt siirretään ns. Unitiin heidän ikääntyessään.

Unit ei ole puitteiltaan mikään keskitysleiri, vaan pikemminkin leppoisaa lomaresort, jossa asukkaiden hyvinvoinnin ja viihtyvyyden eteen nähdään paljon vaivaa – biomateriaali on pidettävä terveenä ja tyytyväisenä.

English Summary

*Joanna Nylund
Translator
Finnish Centre
for Pensions*

Follow us on Twitter
at @ETKinfo

The latest news,
research, publications
and events of the
Finnish Centre for
Pensions. We tweet in
Finnish, Swedish and
English.

More news in English
at www.etk.fi/en

Complete makeover of pension database service

■ *Työeläkelakipalvelu*, or *Telp* for short, is a comprehensive, searchable online database providing information on all legal aspects of the laws governing earnings-related pension. It is one of the most important services that the Finnish Centre for Pensions offers pension providers. The web service was relaunched this spring after having undergone extensive alterations. At the same time, a separate service for statutes saw the light of day. The web service is bilingual (Finnish/Swedish) and caters mostly to experts.

The service comprises the statutes, application directives and legal praxis relevant to earnings-related pensions as well as instructions on using registers and data services. The web service was renewed on the basis of wishes expressed by the pension providers, who asked for improved search functions and more easily understandable content.

Much effort has been poured into making the content easy to find and read. Reconstructing the entire content of the web service has been a long process, but one that has ultimately paid off.

"All the application directives have been rewritten, and connections between different types of content have been made in new ways. For example, it is now much easier to navigate between statutes and directives. The connection goes both ways", explains Development Manager **Riitta Ahovaara** from the Finnish Centre for Pensions.

In addition to the Finnish Centre for Pensions, the service is maintained by public-sector pension expert Keva, and legal cases are updated by the Employment Pension Appeal Board.

Pharmacists trailblazers in pension security

■ The oldest private pension fund in Finland, the Pharmacy Pension Fund, is celebrating its 150th anniversary. Pharmacists repeatedly attempted to create a union in the 1800s, only to have their application rejected by the authorities. It wasn't until they presented the purpose of their association as providing pension security for members, their widows and underage children that the Imperial Senate of the Grand Duchy of Finland finally approved the request in May 1864.

The fund was the first national pension fund covering an entire professional guild, soon to be followed by the Seafarers' Pension Fund in 1879 and the National Railway Pension Fund in 1881. Its pension security was based on fixed contributions and pensions. Developing during historically turbulent times for Finland, the fund has seen its fair share of crises over the years, economic and otherwise.

Like many other funds, the Pharmacy Pension Fund re-

lies on successful investments. In 1959, the fund received the right to invest directly in the construction of rental apartments in the Helsinki region. Nowadays the investment portfolio is diversified, with a significant share of it focused abroad. However, real estate continues to stabilize the fund.

Italy strengthens its pension system – but will it be enough?

■ Italy has radically transformed its pension system. The civil servant government led by **Mario Monti** launched a pension reform that came into force in 2012. The reform was introduced very quickly and largely in response to external pressure, with, among others, the European Commission pushing for reform and weighing in on its contents.

Monti's pension reform introduced two significant changes. Pensions are now determined based on contributions for all those insured, and differences in retirement ages have been evened out.

The focus now is on making sure that pensions will be sufficient in the future. Even though the pension contribution in Italy is one of Europe's highest at 33 per cent, concerns over sufficiency have been raised due to the lack of a minimum pension and pension accrual outside of work.

Pocket Statistics fresh off the press

■ Every year on the cusp of summer, the Finnish Centre for Pensions releases its popular Pocket Statistics. The palm-size booklet is intended for experts in the pension field as well as the general public, and contains the latest statistics on pension security, social security as a whole and the Finnish population.

The 20-page publication utilizes infographics and statistical data around themes such as social security, pension expenditure, earnings-related pension contributions, new retirees on earnings-related pension and the retirement age. The Pocket Statistics is available in Finnish, Swedish and English and can be downloaded on the website www.etk.fi under 'Publications', where it is also possible to order paper booklets for free.

Eläketurvakeskuksen uusimmat julkaisut

Julkaisut verkossa www.etk.fi/julkaisut

Eläketurvakeskus
PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

RAPORTEITJA

Näkökulmia perhe-eläkkeen kehittämistarpeisiin

Raportti tuo esille erilaisia näkemyksiä perhe-eläkkeen nykytilanteesta ja kehittämismahdollisuuksista. Se tarkastelee perhe-eläkkeen tarkoitusta ja siihen vaikuttavia muutossuuntauksia. Raportissa on käyty läpi perhe-eläkkeen järjestämistapoja muualla Euroopassa ja hahmoteltu erilaisia perhe-eläkkeen kehittämismalleja. Erilaisia näkökulmia aiheeseen tuovat maaliskuussa 2014 Eläketurvakeskuksessa järjestetyssä perhe-eläkeseminaarissa puhuneet kommentoijat.

*Tekijät: Marjukka Hietaniemi ja Suvi Ritola (toim.)
Sarja: Eläketurvakeskuksen raportteja 04/2014*

TILASTOJA

Taskutilasto 2014 Fickstatistik 2014 Pocket Statistics 2014

Taskutilastoon on koottu keskeisiä eläketurvaan liittyviä tilastotietoja. Julkaisu sisältää tietoja myös koko sosiaaliturvasta sekä Suomen väestöstä. Taskutilasto on saatavissa suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä.

TILASTORAPORTEITJA

Katsaus eläketurvaan vuonna 2013

Raportissa tarkastellaan työ-eläkelakien mukaista toimintaa Suomessa vuonna 2013. Julkaisuun on koottu keskeisiä tietoja eläkkeensaajista, eläkkeelle siirtyneistä, eläkemenusta ja työeläkkeiden rahoituksesta.

*Tekijät: Heidi Nyman ja Marja Kiviniemi
Sarja: Eläketurvakeskuksen tilastoraportteja 04/2014*

SELVITYKSIÄ

Selvityksiä eläkejärjestelmän kansainvälisen arvion pohjalta

Vuonna 2013 julkaistussa Suomen eläkejärjestelmän kansainvälisessä arviossa nostettiin esille aiheita eläketurvan kehittämiseksi. Julkaisuun on koottu Eläketurvakeskuksessa tehtyjä arvioita ja laskelmia, joissa ilmiöitä ja mahdollisuuksia on arvioitu tarkemmin. Aiheina ovat etenkin joustavampi eläkkeelle jääminen, eläkkeen tarkistaminen myöhennettäessä eläkkeelle siirtymistä sekä karttumien ajoittuminen työuralla.

*Tekijä: Mikko Kautto (toim.)
Sarja: Eläketurvakeskuksen selvityksiä 01/2014*

MUUALLA JULKAISTUA

Eläkeläisten toimeentulon kehitys ensimmäisten eläkevuosien aikana

Analyysi vuonna 1999 eläkkeelle jääneiden ekvivalenttirahatulosta vuosina 1997–2008

Eläkepolitiikan tavoitteena on turvata kaikille eläkeläisille kohtuullinen, totuttu kulutustaso ja estää köyhyys. Artikkelissa arvioidaan miten hyvin asetetut tavoitteet ovat toteutuneet kymmenen ensimmäisen eläkevuoden aikana.

*Tekijä: Juha Rantala
Yhteiskuntapolitiikka 2/2014*

Paperijulkaisujen tilaus
www.etk.fi/julkaisut
sähköpostilla aineistotilaukset@etk.fi
puhelimitse 029 411 20 klo 8–16

Tilaa julkaisukirje osoitteesta
www.etk.fi/uutiskirje

E722

